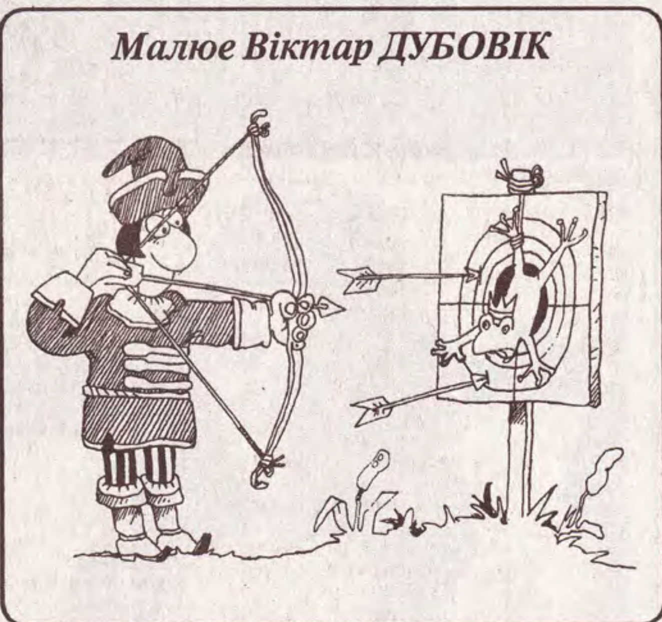
БЕЛАРУСКАЯ МАЛАДЗЁЖНАЯ ГАЗЕТА

ЧЫРВОНАЯ ЧЗ ЗМЕНА

27 жніўня 1994 г.
Субота
№ 93 (13810)
Кошт у розніцу 10 рублёў
Выдаецца з 1921 года

Малюе Віктар ДУБОВІК

Апошні пацалунак лета.

Фота Ігара МАКАЛОВІЧА.

Бацькі піць меней не стануць. Гэта дзеці будуць менш есці

З мэтай адшукання дадатковых бюджэтных сродкаў на штомесячную грашовую кампенсацыю грамадзянам рэспублікі ў сувязі з увядзеннем свабодных рознічных цэн на хлебабулачную, малочную прадукцыю і дзіцячае харчаванне з 25 жніўня павышаны рознічныя цэны на белую гарэлку.

Кошт яе узрос ў сярэднім на 75 працэнтаў.

МВФ не задаволены

Напярэдадні верасьнёўскай сустрэчы сваіх прадстаўнікоў з кіраўнікамі нашай краіны Міжнародны валютны фонд прадставіў Кабінету Міністраў Беларусі каментарый наконт заявы ўрада аб эканамічнай палітыцы.

У ім адзначаецца, што заява, перагледжаная новым саставам Кабінета, не мае вялікіх адрозненняў ад папярэдняй версіі дакумента, падрыхтаванага былым саставам Савета Міністраў. Таму большасць заўваг, якія фонд зрабіў раней, сёння застаецца ў сіле. Міжнародны валютны фонд папярэйшаму настойвае на тым, каб урад рэспублікі прыняў усе меры для зніжэння інфляцыі да ўзроўню менш чым 10 працэнтаў да канца 1994 года і максімум да 1 працэнта — да канца года наступнага. Адначасова ў каментарыі выказваецца падтрымка ў адносінах да аб'яўлення беларускага рубля паўнацэннай нацыянальнай валютай. Разам з тым спецыялісты МВФ зрабілі заўвагу з прычыны адсутнасці дакладных планаў па змяненню тарыфаў на жыллё, камунальныя паслугі і транспарт. Яны, на думку эканамістаў, павінны быць распрацаваны такім чынам, каб значна павысіць пакрыццё сабекошту ўжо ў гэтым годзе, а да 1995 года — цалкам адмовіцца ад датавання. Што датычыць крэдытаў для аграрнага сектара рэспублікі, то МВФ надзвычай занепакоены намерам урада адкрыць ільготны крэдыт у памеры 5 трыльёнаў рублёў для сельскай гаспадаркі. Чым менш жорсткімі ўмовамі гэты крэдыт будзе агавораны, тым больш інфляцыйным ён стане, нават калі будзе кароткатэрміновым і сезонным, перакананы эксперты фонду. На іх думку, любыя крэдыты сельскай гаспадарцы павінны прадастаўляцца на рыначных умовах, з цвёрдымі гарантыямі іх мэтанакіраванага выкарыстання і вяртання.

Пагранвойскі, на праверку станавіся!

Прэзідэнт Аляксандр Лукашэнка падпісаў распараджэнне "Аб стварэнні камісіі па праверцы дзейнасці пагранічных войск Рэспублікі Беларусь".

Неабходнасць такой камісіі, адзначаецца ў распараджэнні, выклікана частымі выпадкамі незаконнага перасячэння нашай дзяржаўнай граніцы.

БЕЛІНФАРМ.

У прэзідэнта з'явіліся "вочы і вушы"

Важную ролю ў структуры адміністрацыі першага прэзідэнта Рэспублікі Беларусь адыгрывае служба кантролю. Зараз завяршаецца фарміраванне гэтага спецыяльнага органа.

У параўнанні з дзеючымі раней кантралюючымі арганізацыямі служба кантролю адміністрацыі прэзідэнта Рэспублікі Беларусь значна скарочана, аднак, функцыі пашыраны. Кіраўніцтва службай прэзідэнт усклаў на дэпутата Вярхоўнага Савета В.Е.Далгалёва, былога намесніка старшыні Кантрольнай палаты. Служба кантролю па даручэнню прэзідэнта і старшыні яго адміністрацыі паралельна з фарміраваннем штатаў ужо праводзіць праверкі, аб выніках якіх будзе інфармавацца грамадскасць. "Вочы і вушы прэзідэнта" — так назваў службу кантролю Аляксандр Лукашэнка.

Валерый КАЛЕСНІКАЎ.

Прыклад для палітыкаў

прадэманстравалі машынабудаўнікі Беларусі, Расіі і Украіны.

Дзякуючы ім адбылося другое нараджэнне буйнейшага ў Еўропе машынабудаўнічага аб'яднання "Гомсельмаш", якое практычна спынілася з-за праблем са збытам прадукцыі. Цяпер завод ператворыцца ў міждзяржаўнае аб'яднанне, метал і пракат для якога паставіць Чарапавец, а рухавікі — Харкаў. Такім чынам плануецца вырашыць і праблему рэалізацыі камбайнаў "Гомсельмаша".

(Ул.інф.)

Хто возьме іхні боль?

І ўсё ж едуць на Радзіму землякі... Нядаўна турыстычная група з Ізраіля і ЗША пабывала ў Міёрах, ва ўрочышчы Крукаўка, дзе ў сорак другім годзе былі расстраляны бацькі і дзяды цяперашніх замежнікаў.

Доктар з Амерыкі І.Люлінскі сцвярджае, што ў брацкай магіле ў Міёрах пахавана не менш як тысяча трыста яўрэяў.

Падайце... работу!

У Віцебскай вобласці зарэгістравана 12,2 тысячы беспрацоўных. Дапамогу па беспрацоўю атрымліваюць 5,7 тысячы чалавек, або 46,7 працэнта беспрацоўных. А што рабіць астатнім? Выходзіць на вуліцу з працягнутай рукою?

Дарэчы, беспрацоўе выліваецца для дзяржавы таксама ў капеечку. Толькі за студзень—чэрвень гэтага года затраты на выплату дапамог па беспрацоўю, матэрыяльную дапамогу, арганізацыю перанавучання склалі па вобласці 1,2 мільярда рублёў.

Уладзімір МІХНО.

Тэлефонныя пакуты

Сёння беларускую сталіцу абслугоўваюць 95 тэлефонных станцый, сярод якіх як устарэлыя, з дэкадна-крокавай сістэмай, так і больш сучасныя — электронныя.

Абанентная плата не павышалася з мінулага года, і складае 200 рублёў (пасля дэнамінацыі), для прамысловых прадпрыемстваў — 600 рублёў. Гэтых грошай недастаткова для таго, каб замяніць 115 тысяч нумароў з устарэлай дэкадна-крокавай сістэмай. Акрамя таго, патрэбна будаваць новыя тэлефонныя станцыі ў новых раёнах Мінска. Неабходна яшчэ задаволіць каля 70 тысяч заяў грамадзян на ўстаноўку тэлефона. Каб палепшыць фінансавае становішча службы, трэба самае малое ў 10 разоў падняць абанентную плату за карыстанне тэлефоннай сеткай, а ўжо з наступнага года ўвесці пачасовую плату за тэлефонныя перамовы, лічаць спецыялісты гарадской тэлефоннай сеткі.

Праўда, каму тады будуць па кішэні іх паслугі, — невядома.

Святлана КУЛІКОВА.

Ці трапіць на стол ураджай?

Дваццаць злачынстваў, звязаных з крадзяжом збожжа новага ўраджаю спынена ў Гродзенскай вобласці ў рамках аператыўнага плана "Ураджай".

Так, нідзе не працуючы жыхар Карэліцкага раёна ўкраў з бункера камбайна 270 кг ячменю. У вёсцы Анкуды Ашмянскага раёна міліцыя затрымала вадзіцеля, які перавозіў звыш тоны ўкрадзенага збожжа. У Шчучынскім раёне злоўлены тры працаўнікі збожжасховішча калгаса "Савецкая Беларусь". Крадуць не толькі збожжа, але і агародніну, як на калгасных, так і на прыватных палях.

Лілія АСТРАВЕЦКАЯ.

Курсы валют на 26 жніўня:

	Даляр ЗША		Ням. марка	
	Скупка	Продаж	Скупка	Продаж
"Комплекс"	2716	2800	1746	1815
"Прыор"	2700	2750	1720	1780
"Дукат"	2700	2800	1720	1815

ПАДЗЕІ ТЫДНЯ

"Сплаў вопыту і маладосці"

у святле чарговай прэс-канферэнцыі

□ **Алена АГІБАЛАВА, "ЧЗ"**

Фразай, вынесенай у загаловак, Прэзідэнт паэтычна ахарактарызаваў пад час прамой тэле- і радыёсувязі з выбаршчыкамі якасці новага ўрада. На гэтым тыдні ўвазе пішучай і вяшчаючай брацііі былі прадстаўлены выступы-справаздачы прэм'ер-міністра і ягоных намеснікаў. Сярод апошніх з'явілася новая постаць, што пацвярджае – фарміраванне Кабінета Міністраў ідзе на поўную моц. Валерый Іванавіч Кокараў выконвае абавязкі віцэ-прэм'ера, які займаецца праблемамі паліўна-энергетычнага комплексу і прамысловасці. Яму 44 гады. Кандыдат тэхнічных навук. Працаваў на аб'яднанні "Беларусьнафта" на Гомельшчыне.

Дарэчы, журналістаў не задаволіў абмежаваны склад выступоўцаў і было выказана пажаданне ўбачыць на падобнай, стаўшай ужо традыцыйнай, "панядзелкавай" прэс-канферэнцыі сілавых міністраў.

Уступнае слова спадара Чыгіра было дастаткова лаканічным. Працягваецца распрацоўка праграмы надзвычайных мер па вываду эканомікі з крызісу. Створаны прамежкавы варыянт гэтага доўгачаканага дакумента. Нагадаем, апошні да 1 верасня павінен быць прадстаўлены прэзідэнту, а спакваля – і парламенту. Аднак чарнавіком важнай паперы пахваліцца, як сказаў Міхаіл Чыгір, пакуль што немагчыма – ён утрымлівае недахопы, напрыклад, нездапасаваныя паміж сабой асобныя блокі праграмы. Складзены план работы кабінета. У бліжэйшы час урад мае намер разгледзець стан вытворчасці тавараў народнага спажывання. Выклікана гэта вялізным разрывам паміж даходамі насельніцтва і вытворчасцю тавараў народнага спажывання. Так з пачатку года даходы насельніцтва перавысілі кошт выробленых тавараў (ужо ў новых цэнах, пасля дэнамінацыі) на 770 мільярдаў рублёў, у тым ліку за ліпень – на 250 мільярдаў. Гэта значыць траціна разыходжання прыпадае менавіта на макаўку лета. Стан грашовага абарачэння пагаршаецца і вымагае прыняцця нейкіх новых мер для нарошчвання вытворчасці тавараў народнага спажывання. На жаль, заўважыў прэм'ер-міністр, чыста эканамічных мер яўна недастаткова, і, па ўсяму бачна, Кабінет Міністраў змушаны будзе ў асобных выпадках звяртацца да адміністрацыйнага ўздзеяння. Тут Міхаіл Чыгір усклаў спадзяванні на падзвіжніцкую дапамогу журналістаў, якія сваімі артыкуламі, зразумела, глыбокімі і дакладнымі, будуць "сігналізаваць" аб недахопах, і ўрад зможа па іх аператыўна прымаць канкрэтовыя рашэнні.

Віктар Ганчар крышку патэтычна зазначыў: "Можна з задавальненнем канстатаваць – першая сур'ёзная акцыя Кабінета Міністраў, звязаная з водпускам цэн і выплатай кампенсацый малазабяспечаным слаям насельніцтва, арганізавана завершана". Мелася на ўвазе, што кампенсацыйныя выплаты, згодна з павышэннем цэн, атрымалі 1 мільён 995 тысяч чалавек. Гэта складае 95 працэнтаў ад агульнай колькасці пенсіянераў. Апошняя лічба пры раскладцы па абласцях прыблізна аднолькавая, толькі ў сталіцы чамусьці назіраецца адставанне па выплатах. Такім чынам кампенсацыю не атрымалі 85 тысяч чалавек па прычынах, якія не залежаць ад органаў сацыяльнага забеспячэння. Былі праблемы з наяўнымі грашыма, але яны, паводле слоў Віктара Ганчара, "жорстка адсочваліся... і хутка ўхіляліся". Сярод праблем, звязаных з пачаткам навучальнага года, – забеспячэнне школ і іншых навучальных устаноў палівам. Прычым, справа зусім не ў недахопе апошняга, а ў недастатковасці бюджэтнага фінансавання.

Міхаіл Уладзіміравіч Мясніковіч зрабіў наступны вынёсак. Разлікі за энерганосьбіты, асабліва за газ, – крайне нездавальняючыя. Агульная запазычанасць, у прыватнасці, за спажыты газ склала 733 мільярды расійскіх рублёў ці 12 трыльёнаў беларускіх. Гэта лічба "праглынае" 25 працэнтаў валавога ўнутранага прадукту нашай дзяржавы за паўгода. Няцяжка зразумець, падкрэсліў віцэ-прэм'ер, адкуль у нас такая інфляцыя і такі курс беларускага рубля адносна іншых валют.

Энергазабяспечваючыя арганізацыі Мінэнерга пасля папярэджання правялі прымусовае абмежаванне водпуску энерганосьбітаў 74 прадпрыемствам. 62 справы перададзены ў Вышэйшы гаспадарчы суд. 28 іскаў задаволены. Расходы, выдаткаваныя на разгляд спраў у судах, будуць спаганяцца з вінаватых.

23 жніўня адправіліся ў Маскву Мясніковіч і Кокараў з мэтай усталявання новых форм супрацоўніцтва з Расіяй менавіта па энергарэсурсах. Галоўнае – не быць "прывязанымі" да адзінага манапольнага пастаўшчыка (такім раней быў "Росконтракт"). Разглядаюцца варыянты супрацоўніцтва з "Роснефтью" і "Регионнефтью".

На спажывецкім рынку таксама ліхаманка. Скарачэнне аб'ёмаў вытворчасці бялізнавага трыкатажу, панчошна-шкарпэтачных вырабаў, збядненне тавараў дзіцячага асартыменту, зніжэнне колькасці абутку (ягоная вытворчасць упала на 30 працэнтаў). Варта дадаць, толькі 68 працэнтаў выробленага абутку застаецца на ўнутраным рынку. Урад будзе імкнуцца зроблены ў рэспубліцы абутак максімальна пакідаць нашым спажыўцам. Яшчэ горш з дзіцячым абуткам. Магілёўская фабрыка на чвэрць знізіла аб'ём вытворчасці, асабліва абутку для дзяцей ясельнага ўзросту, хаця гэтая вытворчасць ільгаціруецца дзяржавай. Не забыўся спадар Мясніковіч на мыйныя сродкі, спаслаўшыся на "збоі-прастоі" Гомельскага тлушчкамбіната. Міхаіл Уладзіміравіч задаў, так бы мовіць, сам сабе пытанне: ці даюць эфект меры паўадміністрацыйнага ўздзеяння. І канстатаваў, што ў выніку менавіта гэткіх захадаў было "адшукана", напрыклад, больш за 120 тысяч адзінак швейных вырабаў.

Па харчовых прадуктах становішча менш крызіснае, але яно таксама не задавальняе Кабінет Міністраў. Ну і, зразумела, нас – спажыўцоў. Так, апошнім часам былі забракаваныя ці зніжаныя ў гатунковасці 7 працэнтаў мяса, 22 працэнты яек.

Уладзімір Гіляравіч Гаркун пазнаёміў журналістаў з інфармацыяй па выніках уборкі. 1 мільён 200 тысяч тон збожжа здадзена дзяржаве. Гэта складае 53 працэнты планавага задання. Поўнасцю разлічыліся з дзяржавай Добрушскі, Кармянскі, Слаўгарадскі раёны. Паводле даных урада, выдзяленне камбікармоў у гаспадарках ужо зарганізавана. Дзе ж гэтага няма, прычынай таму, падкрэсліў Гаркун, цеганіна на месцах. Ідзе нарыхтоўка, закладка на зіму мяса, масла, сухога малака, 70 працэнтаў масла ўжо назапашана.

Спадар Чыгір абверг інфармацыю, што існуе ўказ аб нацыяналізацыі 11 камерцыйных банкаў. Такога ўказа, зазначыў былы банкір, "у прыродзе няма". Прэм'ер-міністр адхіліў таксама меркаванні аб зняцці з пасад кіраўнікоў двух буйных прадпрыемстваў – МАЗа і "Гарызонта". Увогуле ж журналістаў цікавіла ўсё – ад заявы прэзідэнта пад час выбарчай кампаніі, што пры ягоным кіраўніцтве цэны на асноўныя спажывецкія тавары падымацца не будуць, да магчымасці вырошчваць у пустуючых падвалах дзяржавы грыбы.

І напрыканцы крышку адцягненага. "Мы рэагуем на артыкулы ў газетах, як раней рэагаваў ЦК", – між іншым заявіў спадар Ганчар. Старая адміністрацыйна-камандная сістэма ляснулася менавіта з-за страты зваротнай сувязі, калі запыты нізоў каналі ў хітрасплячэннях бюракратычных шэрагаў. Але тое, што вызначаецца як адна з галоўных функцый журналісцкага слова, – ягоная дзейснасць, сімптаматычна.

ЗДАРЭННІ І КУР'ЁЗЫ

БМЗ атрымаў апёк

На беларускім металургічным заводзе Жлобіна адбылася аварыя.

У электраплавільным цэху № 2 перакуліўся коўш з расплаўленым металам машыны бесперапыннага ліцця. У выніку вышлі са строю электрашчыт і газаправод. Апёкі 3-й ступені атрымаў памочнік сталявара. На шчасце, іншыя людзі, якія знаходзіліся ў цэху, не пацярпелі.

БЕЛІНФАРМ.

ВЕЦЕР-"ЖАРТАЎНІК"

Усе пяць вокнаў у асіповіцкім кафэ "Юнацтва" ў адно імгненне ператварыліся ў дробныя асколкі. А "пажартаваў" так небывалы ўраганны вецер, які пранёсся над горадам.

На шчасце, ніхто з наведвальнікаў і работнікаў кафэ не пацярпеў, калі не лічыць кашалька мясцовага камбіната грамадскага харчавання, якому давялося выкласці значную суму на набыццё новага шкла. Стыхія "гуляла" і ў іншых месцах. Моцны вецер паваліў слупы, апоры электраперадач, сарваў шмат дахаў.

Іван СЦЯПУРА.

СЛОН ПРАГАЛАДАЎСЯ

Незвычайнае здарэнне адбылося нядаўна ў Гродзенскім заапарку. Сярод ночы яго работнікі былі ўстрывожаны моцным грукатам. Аказалася, што гэта слон, зламаўшы агароджу, выбраўся на волю.

Знайшлі ўцекача... на бліжэйшым газоне, дзе ён мірна шчыпаў кветкі і траўку. Лавіць слана тэрмінова былі выкліканы пажарныя, але іх дапамога не спатрэбілася. Ён сам вярнуўся на месца, убачыўшы пачастунак. Па ўсяму відаць, прычынай уцёкаў паслужыла тое, што слон прагаладаўся. Адзіны ў Беларусі заапарк вельмі абмежаваны ў сродках, і гэта, безумоўна, адбіваецца на рацыёне іх пітомцаў.

Лілія АСТРАВЕЦКАЯ.

НЕБЯСПЕЧНЫЯ... КОСЫ

Не раз з'яўляліся ў друку аб'явы аб набыцці валасоў за валюту. Ахвярай "валасяной ліхаманкі" стала жыхарка Маладзечна К.

Калі дзяўчына вярталася дадому позным вечарам праз мясцовы парк, яе дагнала кампанія. Скруцілі рукі, прыціснулі да твару ручнік з хлараформам. Дзяўчыну абрабавалі — забралі кашалёк, але галоўнае — абстрыглі яе прыгожыя доўгія косы. Такім чынам, з'яўляцца цяпер на вуліцы з такім багаццем — прыгожымі валасамі — таксама небяспечна.

Мікола КАПЫЛОВІЧ.

ДАРАГІЯ МАЛАДЫЯ

Нягледзячы на ўсе цяжкасці, колькасць жадаючых абзавесціся сям'ёй з года ў год не змяншаецца. Пра гэта сведчыць статыстыка сталічных загсаў.

Напрыклад, у мінулым годзе ў Мінску былі зарэгістраваны 13404 шлюб, а скасавана — 9313. Ствараюць цяпер сем'і ў асноўным маладыя людзі ва ўзросце ад 18 да 24 гадоў. За афіцыйную рэгістрацыю шлюбу маладым трэба выкласці 5 тысяч рублёў.

БЕЛІНФАРМ.

НА БЯЗРЫБ'І І РАК РЫБА

Бешанковіцкая раённая бальніца збіраецца выкарыстоўваць у якасці паліва ў сваёй кацельні...дровы. Зараз тут праходзіць выпрабаванне першы кацёл, які працуе на гэтым незвычайным, паўзабытым паліве.

Займацца вынаходніцтвам спецыялістаў падштурхнуў, вядома ж, рынак. Нафтапрадукты для паліва значна падаражэлі, дый дзе яны ? У перспектыве мяркуецца выкарыстоўваць у якасці паліва ў кацельнях і тарфяную крошку. Праўду кажуць у народзе — на бязрыб'і і рак рыба.

Уладзімір МІХНО.

ДЗЕВЯТАЕ НЕБА

ЧЗ

Дзяжурныя па выпуску перакладчык Андрэй СІДАРАЎ, рэдактар Павел СІМАНАЎ.

"Суперчэннэл"

РЭВАЛЮЦЫЯ ЖЫВЕ І ПЕРАМАГАЕ... У МЕКСІЦЫ

Перамогу на парламенцкіх выбарах у Мексіцы атрымала кіруючая рэвалюцыйная партыя.

Лідэр партыі Эрнеста Садзільо заклікаў апазіцыю да канструктыўнага дыялога.

IX СЕКС-СІМВАЛЫ

Згодна з апытаннем, праведзеным французскім часопісам "Пары-Матч", секс-сімваламі для французаў з'яўляюцца нямецкая супермадэль Клаўдзія Шифер і амерыканскі кінаакцёр Пол Ньюман.

У тройку секс-куміраў увайшлі таксама сярод мужчын — Роберт Рэдфард і Рычард Гір, а сярод жанчын — Сіндзі Кроўфард і Кім Бэсінджэр

"Уорлднэт"

СПАДЗЯЮЦЦА НА ДРЭННАЕ НАДВОР'Е

У чацвер берагавая ахова ЗША падабрала больш за 1500 кубінскіх бежанцаў. Лічба бежанцаў, знятых з розных плаваючых сродкаў за апошні тыдзень, стала роўнай колькасці эмігрантаў, якія пакінулі Кубу за апошнія 10 гадоў.

Між тым, улады спадзяюцца на дапамогу надвор'я, якое прыносіць у гэты рэгіён штормы. У дрэннае надвор'е перапраўляцца з Кубы ў Фларыду на плытах будзе вельмі небяспечна, маючы на ўвазе той факт, што воды тут кішаць акуламі.

НЕПАРАЗУМЕННЕ ЦІ ЎЦЕЧКА ІНФАРМАЦЫІ?

Індыя выказала заклапочанасць наконт нядаўняй заявы былога прэм'ер-міністра Пакістана пра тое, што яго краіна ўжо мае ядзерную зброю.

Урад Пакістана, вядома, паспяшаўся адмежавацца ад слоў свайго былога прэм'ера.

БЕЖАНЦЫ НА МЯЖЫ

25 тысяч бежанцаў сабралася на баснійска-харвацкай граніцы пасля таго, як мусульманскім урадавым войскам удалося падавіць супраціўленне ваеннай "групіроўкі Аўдзіча".

"Еўраньюс"

Харватыя адмовілася прыняць бежанцаў, мусульманскі бок прапануе ім вярнуцца назад. Аднак на гэта згадзілася толькі некалькі дзесяткаў.

МАЙКЛ КРАЙТАН – НЕ ПЛАГІЯТАР

Федэральны суд Манхэтэна аб'явіў, што абвінавачанні ў плагіяце, якія выказаў амерыканскі пісьменнік Джэфры Вільямс супраць аўтара сусветнага "Парка юрскага перыяду" Майкла Крайтана, бяздоказныя.

(Працяг на 3-й стар.)

ПАВЕДАМЛЕННІ, АТРЫМАНЫЯ ПА КАНАЛАХ СПАДАРОЖНІКАВАЙ СУВЯЗІ "ЧЫРВОНАЙ ЗМЕНЫ"

БІЗНЕС-КЛАС

ДЗЯРЖКАМСТАТ ПАВЕДАМЛЯЕ: ЗАРПЛАТА РАСЦЕ

Дзяржаўны камітэт Рэспублікі Беларусь па статыстыцы і аналізу паведаміў, што сярэдняя заработная плата рабочых і служачых у ліпені 1994 года склала 872191 рубель (у чэрвені была 569920 рублёў). У студзені—ліпені яна склала 426703 рублі і ўзрасла ў параўнанні з адпаведным перыядам мінулага года ў 15,9 раза.

ТУРЭЦКІЯ БІЗНЕСМЕНЫ ЦІКАВЯЦЦА БЕЛАРУССЮ

Надзвычайны і паўнамоцны пасол Турэцкай Рэспублікі ў Рэспубліцы Беларусь Тансу Акандан і прэзідэнт Гандлёва-прамысловай палаты Беларусі Уладзімір Лясун правялі днямі сумесную прэс-канферэнцыю, прысвечаную маючаму адбыцца ў пачатку верасня ў Мінску пасяджэнню Беларуска-турэцкага камітэта дзелавога супрацоўніцтва.

У.Лясун азнаёміў журналістаў са станам эканамічных, гандлёвых і культурных сувязей паміж Турцыяй і Беларуссю і расказаў аб дзейнасці камітэта, які быў створаны два гады назад для развіцця супрацоўніцтва паміж нашымі краінамі ў самых розных галінах.

На чарговае пасяджэнне камітэта ў Мінск прыедуць больш як трыццаць турэцкіх бізнесменаў, якія зацікаўлены не толькі ў насычэнні беларускага рынку сваімі таварамі, але жадаюць імпартаваць беларускую прадукцыю за мяжу. Прадстаўнікі заморскай дзяржавы выказалі жаданне прыняць удзел у прыватызацыйных працэсах у Беларусі, у банкаўскай і будаўнічай сферах. Мерапрыемствы, якія праводзяцца камітэтам у Мінску, будуць накіраваны на пошук узаемавыгадных кантрактаў.

Пасол Акандан выказаў надзею, што сумеснымі намаганнямі ўдасца прыцягнуць увагу ўрадаў да праводзімага мерапрыемства, а ў перспектыве прывесці да заключэння дагавора аб узаемнай абароне інвестыцый, які дасць магчымасць спрацідь прамыя гандлёвыя і вытворчыя сувязі і ліквідаваць двайное падаткаабкладанне. Чакаемы прыезд на пасяджэнне камітэта міністра культуры Турцыі дасць магчымасць таксама заключыць дагавор аб наладжванні культурных сувязей паміж іншымі рэспублікамі.

Вера ГРАКОВІЧ.

ПЕРШАЕ МЕСЦА – "ЗАРЕ"

Падведзены вынікі Рэспубліканскага творчага конкурсу на лепшае асвятленне ў сродках масавай інфармацыі прадпрымальніцкай дзейнасці. Яго арганізавалі Міністэрства культуры і друку і Саюз прадпрымальнікаў Рэспублікі Беларусь. Найбольш высокі ўзровень публікацый, пастаянная ўвага да праблем малога і сярэдняга бізнесу ў ходзе конкурсу прадэманстравала брэсцкая абласная газета "Заря", якая і стала пераможцай. У якасці заахвочвання калектыў рэдакцыі атрымаў грашовую прэмію ў памеры 1 мільён беларускіх рублёў. Другое месца прысуджана "Пухавіцкім навінам", трэцяе — журналістцы наваполацкай газеты "Хімік" Святлане Фролавай. Яны таксама атрымалі грашовыя ўзнагароджанні.

Журы конкурсу на чале з намеснікам міністра культуры і друку Іванам Карэндам адзначыла таксама высокую актыўнасць газет "Жыццё Палесся" (Мазыр) і "Высота" (Гродна) у асвятленні праблем прадпрымальніцкай дзейнасці.

Уручэнне дыпломаў і прэмій пераможцам конкурсу адбылося ўчора на семінары дзелавой прэсы ў Палацы прафсаюзаў сталіцы.

БЕЛІНФАРМ.

РАЗНАСТАЙНЫ "АМКАДОР"

У Пінску завяршыўся кірмаш прадукцыі і паслуг канцэрна "Амкадор", які аб'ядноўвае больш як 70 прадпрыемстваў Беларусі.

Канцэрн робіць самую разнастайную прадукцыю — ад аўтобусаў і экскаватараў да лодак і калясак. Сёння ён мае намер наладзіць вытворчасць пасажырскіх аўтобусаў, экскаватараў, снегаачышчальнай тэхнікі і пад'ёмных кранаў. Усе чатыры заводы будуць пабудаваны ў Пінску.

З гэтай мэтай "Амкадор" ужо купіў неабходныя плошчы — недабудаваны гарадскі домабудаўнічы камбінат.

Святлана КУЛІКОВА.

"ПАС" — палітыка-аналітычная служба

Надзвычайнае становішча патрабуе ГКЧП?

□ **Юрый АФОНІН,**
кандыдат гістарычных навук

Успамінаць пра тую ці іншую падзею мінулага толькі для таго, каб выклікаць у грамадскасці пазітыўныя ці негатыўныя адносіны да яе і яе ўдзельнікаў, а не для пошуку рашэння сучасных сацыяльна–эканамічных праблем, — тое ж, што забіваць цвікі мікраскопам. На жаль, часцей за ўсё даводзіцца сутыкацца менавіта з такой практыкай. Вось і чарговая гадавіна каротка–тэрміновага кіравання ГКЧП СССР была адзначана ў сродках масавай інфармацыі толькі вызначэннем пытання "Хто і ў чым вінаваты?".

Былы "фароскі вязень" М.С.Гарбачоў двойчы адмаўляўся ад сувязей з "гэкачэпістамі" ў праграме "Подробности" тэлеканала "Останкино"... І практычна нічога не было сказана пра тое, якія ўрокі можна атрымаць з гэтай падзеі, хоць вядома, што пасля яе агульнасаюзнае надзвычайнае становішча распалася на рэспубліканскія. Улады ўсіх без выключэння рэспублік былога СССР у большай ці меншай ступені карыстаюцца надзвычайнымі мерамі для вываду сваіх краін з пакінутага ім сацыяльна-эканамічнага крызісу і патрабуюць прадастаўлення яшчэ большых паўнамоцтваў. І ў дадзенай сітуацыі не перашкаджае прааналізаваць прычыны няўдачы ГКЧП, каб ведаць: дзе, калі і якімі мерамі неабходна карыстацца, бо, як сведчыць сусветны вопыт, выхад з крызісных сітуацый заўсёды патрабуе прымянення якіх-небудзь надзвычайных мер.

Перш за ўсё неабходна адзначыць, што надзвычайнае становішча ў СССР было аб'яўлена хутка пасля таго, як прайшоў "парад рэспубліканскіх суверэнітэтаў" 1990 г. А ён быў следствам таго, што раней саюзнае партыйна-дзяржаўнае кіраўніцтва не магло забяспечыць нармальнай дзейнасці адзінага народнагаспадарчага комплексу краіны, аб'явіла і пачало рэалізоўваць курс на самафінансаванне і самазабеспячэнне рэспублік без уліку таго, што самастойным рэспублікам Цэнтр, які нічога не дае, будзе не патрэбны. І "парад" адзначыў наступленне таго этапа ва ўзаемаадносінах Цэнтра і рэспублік, калі яны прадаўжалі, у агульным, прызнаваць яго, але выконвалі толькі тыя распараджэнні, якія лічылі рэальнымі. У гэтых умовах гарантый на тое, што надзвычайныя меры будуць рэалізаваны ўсюды, не было.

Праўда, пэўную надзею на падтрымку гэтых мер большасцю насельніцтва ўнушала саюзнаму партыйна-дзяржаўнаму кіраўніцтву тое, што на рэферэндуме 17 сакавіка 1991 г. 76 працэнтаў удзельнікаў на пытанне "Ці лічыце вы неабходным захаванне Саюза Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік як абноўленай федэрацыі, у якой будуць у поўнай меры гарантавацца правы і свабоды чалавека любой нацыянальнасці?" адказала станоўча. Аднак неабходна ўспомніць, што рэферэндум адбываўся ў перыяд росту незадаволенасці насельніцтва рэспублік вынікамі пачатку разрыву міжрэспубліканскіх сувязей: масавымі беспакаранымі зрывамі ўзаемных паставак паліва, сыравіны і камплектуючых вырабаў, скарачэннем у сувязі з гэтым выпуску тавараў народнага спажывання, павышэннем цэн на іх... Таму многія з галасаваўшых за Саюз зрабілі гэта, бо спадзяваліся, што яго кіраўніцтва зможа "навесці парадак".

Аднак, каб навесці яго або хаця б прыпыніць паглыбленне эканамічнага і палітычнага крызісу, неабходны былі сродкі. А іх у саюзнага Цэнтра не было. Не бачыў ён і іншых крыніц эфектыўнага папаўнення сваёй казны, акрамя замежных крэдытаў, хоць знешні доўг СССР і так ужо вырас за 1985—1991 гг. з 31 да 71 мільярда даляраў. Для "выбівання" новых крэдытаў і атрымання адтэрміноўкі плацяжоў запазычанасці па старых 15 ліпеня 1991 г. была арганізавана паездка М.С.Гарбачова для сустрэчы з кіраўнікамі ўрадаў "вялікай сямёркі". Але на гэты раз замежныя "спонсары" абмежаваліся ў асноўным абяцаннямі, і надзея на магчымасць павысіць "рэйтынг" Цэнтра эканамічнымі мерамі адпала.

Неабходна таксама адзначыць, што пытанне на рэферэндуме было сфармулявана так, што станоўча на яго адказаць маглі і адказалі асобы даволі розных палітычных поглядаў. А калі прэзідэнцкая партыйна-дзяржаўная "каманда" прыступіла да канкрэтызацыі "абнаўленняў" Саюза, колькасць патэнцыяльных яе староннікаў пачала хутка скарачацца.

Пасля апублікавання 9 жніўня праекта новай праграмы КПСС "Сацыялізм, дэмакратыя, прагрэс", у якім была зафіксавана адмова яго аўтараў ад камунізму, як канчатковай мэты партыі, якая нібыта выказвала інтарэсы ўсіх сацыяльных слаёў, "адсеяліся" нязгодныя з такой яе трансфармацыяй.

Апублікаваны 15 жніўня "канчатковы" праект саюзнага дагавора "Дагавор аб Саюзе Суверэнных Дзяржаў", у якім, як ужо бачна з назвы, прадэманстраваў адмову "каманды" ад сацыялізму і Саветаў і яшчэ больш скараціў колькасць тых, хто ёй спачуваў. Акрамя таго, нягледзячы на тое, што ў праекце шмат фраз пра ўлік інтарэсаў рэспублік, у ім яўна прасочвалася закамуфліраваная ідэя захавання дыктату Цэнтра і, у першую чаргу, самога прэзідэнта, і гарантыі таго, што такі праект будзе падпісаны 20 жніўня, не было. Таму ў тым, што напярэдадні яго падпісання, у ноч з 18 на 19 жніўня, было аб'яўлена становішча, якое пазбаўляла рэспублікі свабоды выбару, не было нічога дзіўнага.

Для дадзенага аналізу не так ужо важна, якой мэты дабіваліся "гэкачэпісты": захаваць Саюз, вывесці яго з крызісу сілавымі метадамі ці проста ўтрымаць уладу. Не самае галоўнае і вызначэнне ролі, якую выканаў у гэтай гісторыі былы генсек і прэзідэнт СССР ці які-небудзь іншы персанаж...

Галоўнае іншае: вызначыць, што ў гэтых умовах ГКЧП быў асуджаны на паражэнне таму, што, па-першае, ён не меў сродкаў і не змог нічога зрабіць для рашучага, нават мінімальнага, паляпшэння матэрыяльнага становішча насельніцтва і не даў нічога, акрамя абяцанняў павялічыць дачныя надзелы да 0,15 га, пачаць барацьбу са спекуляцыяй, карупцыяй і г.д. у той час, як яго праціўнікі знайшлі і выдзелілі немалыя сродкі для матэрыяльнай узнагароды сваіх староннікаў! Па-другое, надзвычайнае становішча ім было аб'яўлена наогул без арыентавання на канкрэтныя сацыяльныя слаі, і таму супраць яго выступілі практычна ўсе: набраўшыя сілу ў перыяд "перабудовы" прадпрымальнікі, звязаныя з імі работнікі парт- і дзяржапарату, адміністрацыі дзяржпрадпрыемстваў і арганізацый, якія ўключыліся ў камерцыйную дзейнасць, функцыянеры палітычных партый і арганізацый, работнікі сродкаў масавай інфармацыі, рабочыя і служачыя, якія былі пазбаўлены права на забастоўкі... І выніку не давялося доўга чакаць.

Можна, вядома, і далей аналізаваць прычыны няўдачы ГКЧП у жніўні 1991 г., але гэтага дастаткова, каб пераканацца, што падзеі мінулага заслугоўваюць, каб пра іх успаміналі.

ЛЕТА-94

НА ПЛЫЦЕ ПА НЁМАНЕ

Другі год маладыя мастакі з розных гарадоў Беларусі летам плаваюць на плытах па беларускіх рэках. Плывуць у асноўным па начах, а днём спыняюцца ў маляўнічых месцах, сустракаюцца з людзьмі, робяць накіды будучых карцін. У мінулым годзе падарожнічалі ад украінскага Навеля да Пінска. Зараз прайшлі па Нёмане ад Стоўбцаў да Ліды. У складзе экспедыцыі — маладыя мастакі з Баранавічаў муж і жонка Іван і Віка Якушэнкавы, пінчане Вера Маліноўская і Сяргей Піліповіч і іх нясвіжскі калега Уладзімір Клімушка.

Фота Рамана КАБЯКА, БЕЛІНФАРМ.

На Мінскім авіярамонтным заводзе прыступілі да асваення рамонту новай авіяцыйнай тэхнікі для краін блізкага замежжа. Днямі на ўзлётна–пасадачную паласу аэрапорта "Мінск–I" прызямліўся самалёт "ЯК–42", які прыбыў з суседняй Літвы. Гэта яшчэ адзін крок да ўмацавання дзелавога і сяброўскага супрацоўніцтва паміж нашымі дзяржавамі.

Як лічаць на прадпрыемстве, рамонт лайнера тут плануецца скончыць ужо ў лістападзе.

— І хаця машына прынцыпова адрозніваецца ад тых, што рамантавалі на заводзе да гэтага часу, — гаворыць яго дырэктар А.Г. Ямаў, — у нас ёсць спецыялісты, якім пад сілу гэта адказная праца.

Фота Аркадзя МІКАЛАЕВА, БЕЛІНФАРМ.

ПАШТОВАЯ СКРЫНКА

Была ў чалавека мара

Была у чалавека мара... Няхай зусім непрыкметная на фоне цяперашніх праблем і глабальных перамен у жыцці, але была. Хацелася яму на старасці гадоў стаць акцыянерам двух добрых брэсцкіх прадпрыемстваў — завода "Газаапарат" і прадпрыемства "Дываны Брэста". Таму адным з першых атрымаў сертыфікат "Маёмасць" і ледзь не дні лічыў, што засталіся да 1 ліпеня. Аднак так ужо атрымалася, што не змог ён трапіць першага чысла ў ашчадбанк. А калі зайшоў туды на трэці дзень актыўнай прыватызацыі, то аказалася, што якраз акцыі "Газаапарата" і "Дываноў Брэста" ўжо прададзены. Узамен прапанавалі чалавеку акцыі прадпрыемстваў з іншых галін, але ён "зацыкліўся" на Брэсце. "Хачу сваімі каштоўнымі паперамі развіваць і памнажаць эканоміку роднага горада",— кажа. У такім выпадку яму параілі чакаць.

Але чалавек быў нецярплівы і пайшоў па інстанцыях шукаць праўду і абарону. Яму выдавалі толькі інфармацыю. Гаварылі, што акцыі "Газаапарата" размеркаваны паміж іншымі абласцямі, а ў Брэст трапіла іх менш чым тысяча. Запэўнівалі, што не ўсе акцыі аддало насельніцтву акцыянернае таварыства "Дываны Брэста". І тут жа агітавалі за каштоўныя паперы АТ "Віцебскія дываны" і "Гомельшпалеры". Але чалавек стаяў на сваім. "У імя чаго?— здзіўляліся касіры,— Каб за акцыю таго ж "Газаапарата" ўжо расплачвацца не адзінаццаццю чэкамі, як сёння, а дваццаццю. Бо чэкі ніхто не індэксіруе". Не ведала касірка, што зрабіла чалавека ўпартым...мара.

Не праясніла сітуацыю наведванне абласных упраўленняў ашчадбанка і прыватызацыі дзяржмаёмасці. Чалавеку спачувалі і звычайна ківалі на ўрад: маўляў, ён прыдумаў такі нязручны метад народнай прыватызацыі. І атрымлівалася з іх слоў, што яны якраз і ні пры чым, маўляў, зрабілі ўсё, што ад іх запатрабавалася і залежала. Хоць на самай справе далёка няпросты працэс прыватызацыі перадаверылі касірцы з ашчадбанка. А тая, як лянівая прадаўшчыца таннай кілбасы, адпусціла 30—40 пенсіянерам на ўсе іх чэкі акцыі "Газаапарата" і... супакоілася.

Цяпер ля касы няма чаргі, пазяхаюць толькі адзінокія наведвальнікі, і касірка чакае чарговага паступлення пакета акцый. Але ж ля запаветнага акенца пабывала толькі каля двух працэнтаў уладальнікаў сертыфікатаў. І што будзе рабіць банк, калі яго дапамогі пачне чакаць большасць уладальнікаў чэкаў?

І яшчэ падумалася чалавеку. Сёння, быццам грыбы пасля дажджу, растуць розныя ўпраўленні і аддзелы па прыватызацыі. У выніку за кошт падаткаплацельшчыкаў жыве цэлая армія новых для нас чыноўнікаў, якія, па сутнасці, займаюцца тэхнічнай работай па размеркаванню чэкаў, акцый і да таго падобных папер. Ніхто працэсам прыватызацыі не кіруе, не ўмешваецца ў яго ход. Таму і ўзнікае пытанне, а ці патрэбна прыватызацыя ў такім выглядзе? Таму і хочацца ўсклікнуць услед за прэзідэнтам Лукашэнкам: "Хопіць падманваць народ!"

Павел БЕНЗЯРУК, г.Брэст.

ЗАМАЛЁЎКІ З НАТУРЫ

Зоркі апоўдні

□ **Мікола КАПЫЛОВІЧ**

Старая, урослая ў зямлю, нібы пад цяжарам лёсу хата, карова з задумлівымі вачыма, поўнымі бакамі і распухлым, шырокім, што дзяжа, вымем стаіць у двары і жуе жвачку. "Пацалаваўшы" на дзвярах замок, пайшоў да суседзяў шукаць гаспадара хаты. Нарэшце, у трэцім ці то ў чацвёртым двары пажылая жанчына "дала каардынаты", дзе можна знайсці Пятра Іванавіча Атырку:

— У зямлі ён... Дзе ж яшчэ можна яго знайсці.

— Памёр? — перапалохаўся я. — І даўно?

— Жывы і здаровы, — супакоіла мяне жанчына і растлумачыла: — Калодзеж недзе капае. Вось і кажу, што ў зямлі сядзіць Іванавіч.

У двары на самай ускраіне вёскі сярод жаўтагрывых сланечнікаў завіхаліся людзі. Ладнаваты грудок мокрай гліны, а побач — глыбокая нара калодзежа, апаясаная каменнымі кругамі. Унізе цемень — страшна туды глянуць.

— Чуеш, Іванавіч, да цябе карэспандэнт прыехаў! — крыкнуў у чорную прорву гаспадар двара, выцягваючы адтуль на вяроўцы вядро з новай порцыяй гліны.

— Не... з-зу...

— Што ён сказаў?

— Не вылезу, кажа, пакуль да вады не дакапаюся.

Нарэшце, праз гадзіну вядомы на ўсю Мядзельшчыну водаздабытчык вылез з зямлі. Вынырнуў раптоўна, як нячысцік з таго свету. Кастлявы. Сівы. Дробны ў целе. А я думаў, што ўбачу волата. Па матацыклетным шлеме сцякала жоўтая грязь. І ўвесь ён быў мокры, як певень у зацяжны дождж. Ён па-гусінаму атрос з сябе ваду, сеў на прызбу — нерухомы, згорблены, нібы сагнуты пад цяжкімі ўдарамі цвік. Лёс і на самай справе біў яго не раз, але ўвагнаць па самую плешку, каб зусім ужо не вывернуўся, не змог. Дзяцінства было галодным, калі ў сям'і дзяцей было больш, чым выструганых бацькам лыжак. А пра хлапечыя гады лепш не ўспамінаць. Эшалоны, сабакі, эсэсаўцы. Чужая зямля, а яму ўсяго пятнаццаць гадоў. Калі вярнуўся з нямецкай няволі, пайшоў вучыцца ў педінстытут. Потым вучыў вясковых дзяцей нямецкай мове.

— Я, паміж намі, — успамінае ён, нібы выцягвае каламутную ваду з глыбокай крыніцы, — нямецкую, кхе, мову заднім месцам засвоіў. Як агрэе немец ботам ніжэй спіны — на ўсё жыццё запомніш, што значыць "арбайтэн". І гэтак — увесь слоўнік. У інстытуце адны "пяцёркі" былі...

Пасля дзяцей больш за ўсё Пятро Іванавіч любіць прыроду. Усё да дробязей пра яе ведае, можа без супыну днямі апавядаць пра птушак, звяроў, пра кветкі, лес, палі. А тут яшчэ раптам пачаў вывучаць падземныя воды, жыццё крыніц. На якой глыбіні залягаюць, куды цякуць і дзе іх трэба шукаць.

— Калі чалавек ні разу не аслупянеў перад дзівам прыроды, не памаліўся ёй у душы, значыцца, ніколі ён не жыў на зямлі, а як сляпы воран праляцеў над пусткаю, — кажа Пятро Іванавіч.

Што ж тычыцца падземнай вады, дык ён бачыць яе скрозь зямлю, нібы лініі лёсу на сваёй цупкай ад мулякоў далоні.

— Гэты калодзеж, — ківае ён, — трыста сорак пяты ў мяне.

— Які?

— Трыста сорак пяты, — паўтарае. — Але я на паўтысячы нацэліўся. Так што доўга яшчэ мне трэба жыць. Калі выйшаў на пенсію, хацеў абзавесціся багатай гаспадаркай, каб людзям прыклад падаць. Але багатым гаспадаром так і не стаў. Аднойчы ўбачыў, як бабуля Адэля, сагнуўшыся ў крук, цягае ваду на каромысле ажно з другога канца вуліцы, і вырашыў ёй задарма выкапаць калодзеж. Злавіў на вуліцы двух лежняў, прывёў іх сілком у двор бабулі і сказаў: "Тут выкапаем калодзеж". Вопыту ніякага тады ў мяне не было, — прыгадвае цяпер Іванавіч. — Дагробся да вады, і тут плывун мяне накрыў — мокрая гліна з пяском. Засмактала па самыя грудзі. Ну, думаю, канец мне. Абібокі мае некуды зніклі. Зірнуў угару, а там, на небе, зоркі, як пчолы ў сотах, мітусяцца. Поўдзень на двары і раптам — зоркі! Дзіва! Нейкая невядомая сіла рванула мяне да тых зор, а тут і людзі падаспелі, выцягнулі з калодзежа. Нібы з таго свету.

Шмат у вёсцы старых адзінокіх бабулек. І амаль усім ім падараваў Пятро Іванавіч па калодзежы. Без платы. Нават на магарыч не згаджаўся. Плацяць яму толькі тыя, хто багаты, у каго хаты пад бляхай ды машыны ў гаражах.

— Нябожчык, наш настаўнік Іван Аляксеевіч Кучарэнка, падараваў мне за калодзеж капялюш і гальштук, — усміхаецца ён. — А я і ў маладосці не насіў іх. Дык і цяпер новенькія вісяць у шафе... Як добрая памяць пра Івана Аляксеевіча.

Калі я пакідаў двор, Пятро Іванавіч ізноў сабраўся лезці ў калодзеж. Падаў мне на развітанне руку і сказаў:

— Калі будзеце вяртацца ў горад, паспытайце вадзіцы з маёй крыніцы, якую я выкапаў каля шляху. Не вада — шампанскае!

Змяркалася, калі я наблудзіў на калодзеж Пятра Іванавіча. Але мяне апярэдзілі на "Вольве" два хлопцы ў скураных тужурках. Няйнакш, нейкія камерсанты. Запыленыя, засмяглыя ад доўгай дарогі, яны, распрануўшыся па пояс, мыліся крынічнаю вадою, охалі і ахалі ад асалоды:

— Эх, харошая вадзіца! Чысцюткая, як сляза... Кажуць, такія калодзежы, як гэты, капае былы настаўнік... І грошы за сваю працу не бярэ. Во дзівак!

Яны асвяжыліся крынічнаю вадою, узбадзёрыліся, і хутка чырвоныя агеньчыкі іхняй машыны залыпалі ў паўзмроку і паплылі, панесліся на шашу. А я глядзеў наўздагон машыне і думаў: гэтыя хлопцы будуць мець шмат асалоды ад свайго багацця, але яны ніколі не ўбачаць зорак сярод белага дня.

ІНФА-КРЫМ

Факты ёсць, але справы яшчэ няма

Справа, звязаная са зняццем прэзідэнтам з пасады былога міністра лясной гаспадаркі, яшчэ чакае свайго працягу. Як паведамілі карэспандэнту ў Пракуратуры рэспублікі, крымінальная справа супраць Георгія Маркоўскага яшчэ не ўзбуджана, паколькі дакументаў, прадстаўленых з адміністрацыі прэзідэнта, аказалася недастаткова. Цяпер у абласных лесагаспадарчых аб'яднаннях праводзіцца рэвізія, і толькі пасля яе завяршэння магчыма будзе вырашыць пытанне аб узбуджэнні крымінальных спраў.

Пад варту за перабор

Як паведамілі ў Пракуратуры рэспублікі, ні адна з пяці крымінальных спраў, узбуджаных у ходзе кампаніі па выбарах першага прэзідэнта Беларусі, яшчэ не завершана. Аднак адзін "пацярпеўшы" ўжо ёсць. Мерай пакарання таго, хто "асабліва вызначыўся", дапусціўшы, як выявіла следства, істотны перарасход бюлетэняў для галасавання, выбрана ўтрыманне пад вартай.

Аднак Цэнтральная камісія па выбарах па-ранейшаму пераканана, што парушэнняў заканадаўства, здольных карэнным чынам уплываць на вынікі выбараў, дапушчана не было.

Святлана КАЛІНКІНА.

...А потым узялі тых, хто бярэ

Пракуратура Рэспублікі Беларусь цяпер праводзіць следства па фактах атрымання хабару службовымі асобамі адразу некалькіх банкаў. Паводле звестак, хабар браўся за незаконны перавод камерсантам буйных сум у наяўныя грошы. Адзін з падазроных — кіраўнік Заводскага аддзялення ашчадбанка рэспублікі — ужо арыштаваны. Іншыя падрабязнасці гэтай справы ў інтарэсах следства пакуль не раскрываюцца.

Наводчык смерці

Карэспандэнту сталі вядомы новыя факты па справе аб забойстве журналіста адной з мінскіх газет А.Гулава. Як паведамілі ў Пракуратуры рэспублікі, да трох раней затрыманых па падазрэнню ў гэтым злачынстве прыезджых прыбавіўся мінчанін, які выконваў ролю наводчыка. Па сутнасці, у многім "дзякуючы" менавіта яму, хоць сам ён у нападзенні на кватэру не ўдзельнічаў, загінуў журналіст.

Наводчык пражываў у суседнім пад'ездзе з А.Гулавым і быў знаёмы з яго сынам. Напярэдадні злачынства ён заходзіў у кватэру пацярпеўшых і бачыў у прыхожай каробкі ад імпартнай апаратуры. Даведаўся ён і аб тым, што гаспадар кватэры знаходзіцца ў камандзіроўцы, а яго сын — на адпачынку ў Крыме. У кватэры адна жанчына. Аб гэтым ён і паведаміў аднаму з непасрэдных выканаўцаў злачыннай акцыі. Аднак у суботу позна вечарам А.Гулаў, на сваю бяду, вярнуўся з камандзіроўкі. Злачынцы, якія ўварваліся ў кватэру ў нядзелю раніцай, былі непрыемна здзіўлены, калі ўбачылі ў ёй гаспадара. У ход быў пушчаны абрэз.

БЕЛІНФАРМ.

СТРАКАТАЯ МАЗАІКА

Чырвоныя, жоўтыя, сінія, белыя... кнігі

Афарбоўка кніг у які-небудзь колер, аказваецца, даўняя традыцыя ў цывілізаваным свеце.

Возьмем, да прыкладу, "жоўтую кнігу" (афарбоўка вокладкі — жоўтая) — так называлі ў Вялікабрытаніі (1894—1897) літаратурна-мастацкі часопіс. Узровень яго быў невысокі, адсюль пайшла гуляць па свеце і яшчэ адна назва "жоўтая прэса".

"Белыя кнігі" — афіцыйныя справаздачы ўрадаў аб сваіх справах.

"Сіняй кнігай" у каралеўстве Вялікабрытанія можа быць названы любы аб'ёмны дакумент (справаздача міністэрства, камісіі).

"Чырвоная кніга" — гэта афіцыйныя даведнікі (экалагічныя, біяграфічныя, палітычныя і г.д.).

Вышыня беларускіх красуль у мінулым

Паводле даследаванняў аднаго з маскоўскіх вучоных, беларускія каровы ў XIII стагоддзі мелі вышыню ўсяго 95—105 сантыметраў. Ці не дзіўна пасля гэтага чытаць, што яны вядуць свой радавод ад тураў?..

Цікава і тое, што той жа вучоны на прыкладзе Гродна выявіў, што і старажытныя коні ў нас былі не надта высокія. Так, коні для верхавой язды мелі вышыню каля 125—140 сантыметраў...

Календары. Колькі іх?

Календары:

1. Гэта сістэма падліку вялікіх прамежкаў часу.
2. Табліцы ці кніжкі з пералікам у іх дзён года (з рознымі даведачнымі звесткамі).
3. Разлікі па днях, месяцах, розных відах дзейнасці.

Пакінем у спакоі два апошнія пункты і возьмемся за першы. Колькі і чаго ні рабіла чалавецтва, але яно стварыла ўсяго толькі тры віды календароў. Ці ведаем іх?

Цяпер амаль усе карыстаюцца сонечным календаром, частка ўсходніх краін, згодна са сваім веравызнаннем, жыве па месячных календарах, а ва іўдзейскай рэлігіі ўсё яшчэ вызначаюць даты сваіх рэлігійных свят па месячна-сонечным календары.

Трафей. Што гэта такое?

Трафей, знайшоў я ў адным з даведнікаў, — першапачаткова абчасаны ствол дрэва, на якое вешалі зброю пераможанага ворага.

А ў другой кнізе прачытаў: трафей — слуп, упрыгожаны адбітай у ворага зброяй, які пераможцы ставілі на полі бою.

Камень "Філарэтаў" і проста камень...

Пад вёскай Карчова, што пад Баранавічамі, знаходзіцца адзіны ў сваім родзе на ўсёй Берасцейшчыне валун, у народзе ён мае дзве назвы — "Вялікі" і "Філарэтаў". "Філарэты" — гэта саюз аматараў дабрачыннасці. Тут ля яго збіраліся Тамаш Зан, Ігнат Дамейка, Ян Чачот, Адам Міцкевіч і іншыя славутыя на Беларусі людзі на канспіратыўныя сходкі і проста на адпачынак.

Паралель стагоддзяў.

Камень — уцёс вышынёю больш як 3 метры на Пніксе, быў тады трыбунаю для прамоўцаў і вяшчальнікаў.

"Філарэтаў" камень — вышынёю таксама 3 метры, і ён таксама быў вешчуном, толькі дабрыні, чысціні, святла... Ля яго ў 1820 годзе прагучала прэм'ера "Песні філарэтаў".

Міхась МАЛІНОЎСКІ.

ТАЙФУН РАЗБУШАВАЎСЯ

На ўсходнюю правінцыю Кітая абрушыўся небывала моцны тайфун, які адабраў жыцці больш як 400 чалавек.

Шкода, нанесеная эканоміцы Кітая, ацэньваецца ў дзесяткі мільёнаў даляраў.

ВАЙНА ЛЕПЕЙ ПЕРАМОЎ?

Ірландскі прэм'ер-міністр Рэйнальдс заклікаў Ірландскую Рэспубліканскую армію да спынення тэрарыстычнай дзейнасці і прапанаваў пачаць перамовы.

Аднак намеснік прэм'ер-міністра, які з'яўляецца адначасова лідэрам Лейбарысцкай партыі, заявіў аб адмове лейбарыстаў удзельнічаць у такіх перамовах.

КАМУ ПАТРЭБНЫ КУБІНЦЫ?

ЗША вядуць перамовы з некаторымі краінамі Лацінскай Амерыкі аб прадастаўленні гэтымі краінамі часовага прыстанішча для ўцекачоў з Кубы.

Хутчэй за ўсё, дадуць згоду прыняць кубінцаў Сурынам і Панама.

КАНФЛІКТ ЦІ СВАРКА?

Прэзідэнт Албаніі звярнуўся да сусветнага супольніцтва з просьбай аб дапамозе ва ўрэгуляванні адносін з Грэцыяй.

Днямі албанскі суд пачаў працэс супраць 5 грэкаў, якія абвінавачваюцца ў шпіянажы. Тым часам Албанія адклікала свайго пасла ў Грэцыі пасля таго, як самалёт ВПС гэтай краіны раскідваў над албанскай тэрыторыяй лістоўкі антыўрадавага накірунку.

ДОЎГАЧАКАНЫ ЗАКОН

У ЗША пасля доўгіх спрэчак і затрымак прыняты закон аб барацьбе са злачыннасцю.

Ініцыятарам прыняцця закона выступіў прэзідэнт Клінтан. Цяпер у Амерыцы забаронены продаж 19 відаў зброі.

ІНШАЗЕМЦЫ ТОЛЬКІ ЗАМІНАЮЦЬ

Прэм'ер-міністр Камбоджы абвясціў аб прадпісанні ўсім іншаземным дыпламатам і журналістам пакінуць паўднёвую правінцыю гэтай краіны.

Гэта звязана з тым, што, на думку камбаджыйскіх улад, "чужыя" толькі замінаюць пошуку 3 іншаземных заложнікаў, якіх захапілі "чырвоныя кхмеры" некалькі дзён таму.

ЮБІЛЕЙ ПАЛІТЫКА

Споўнілася 90 гадоў самаму аўтарытэтнаму палітыку сучаснага Кітая — Дэн Сяопіну.

Апошні раз ён з'яўляўся на людзях у лютым гэтага года. Дэн Сяопін зусім здаровы, любіць гуляць у карты і піць рысавую гарэлку.

ТЫДЗЕНЬ ПА ГАРАСКОПУ

29 жніўня — 4 верасня

ДЗЕВА

Спрыяльны час для падарожжаў. Наведайце сваіх дзіўных сяброў.

У сярэдзіне тыдня асцерагайцеся зайздроснікаў. Не верце ўсяму, што вам скажуць. У бізнесе лепш не рызыкуйце.

У нядзелю займіцеся спортам.

ШАЛІ

У пачатку верасня магчымы сур'ёзныя выпрабаванні ў бізнесе. Не верце ніякім плёткам.

Устрымайцеся да нядзелі ад усялякіх падарожжаў.

Выхадныя правядзіце на свежым паветры. Удача ў асабістым жыцці.

СКАРПІЁН

У аўторак пастарайцеся не сварыцца з роднымі і на працы. Высветліце ўсе непаразуменні ў фінансавай сферы.

Пачатак верасня спрыяльны для завязвання новых карысных сувязей. Паляпшэнне матэрыяльнага становішча.

СТРАЛЕЦ

Магчымы некаторыя перашкоды ў рэалізацыі планаў.

На гэтым тыдні ў вас будзе шмат працы, але ўдзяліце ўвагу і сваім каханым. Пастарайцеся не сварыцца з роднымі і сябрамі.

Выхадныя правядзіце ў адзіноцтве.

КАЗЯРОГ

У пачатку верасня займіцеся творчай дзейнасцю. Паспяховымі будуць усякія паездкі. У бізнесе вам лепш не рызыкаваць. Перачакайце.

У нядзелю — гармонія ў каханні.

ВАДАЛЕЙ

Канфлікты і неразуменне з боку бліжэйшага асяроддзя і сям'і ў першыя дні месяца. Пазбягайце вялікіх кампаній. Павышэнне творчага патэнцыялу. Не лепшы час для вашых пачынанняў у бізнесе. Перачакайце!

У нядзелю звярніце ўвагу на сваё здароўе.

РЫБЫ

У аўторак стрымлівайце свае эмоцыі.

Цудоўныя адносіны з людзьмі - у пачатку верасня.

У выхадныя магчыма ўдача ў асабістым жыцці.

АВЕН

29-га — поспех у камерцыі.

У чацвер вы атрымаеце доўгачаканыя навіны. Магчыма завязванне новых і карысных сувязей.

Звярніце ўвагу на сваё здароўе ў нядзелю.

ЦЯЛЕЦ

Фінансавыя пытанні вырашайце 29-га і 30-га.

Займіцеся сваім здароўем. Больш часу правядзіце на прыродзе. Цудоўны час для новых знаёмстваў і кахання.

У выхадныя будзьце стрыманымі ў адносінах да сваіх блізкіх.

БЛІЗНЯТЫ

Пачатак месяца — 3-га верасня — спрыяльны для важных спраў і пачынанняў. Асцерагайцеся сур'ёзных захворванняў.

У суботу больш увагі ўдзяліце вашым блізкім. Займіцеся набыццём нерухомасці.

РАК

Захоўвайце раўнавагу і вытрымку: могуць быць канфлікты ў сям'і і на працы.

29-га 30-га дапамажыце вашым родным.

Не злоўжывайце ежай у нядзелю. Перамены ў асабістым жыцці.

ЛЕЎ

У пачатку верасня атрымаеце нейкую важную для вас інфармацыю. Сур'ёзна абдумвайце кожны свой крок у фінансавай сферы, каб пазбегнуць непрыемнасцей.

У выхадныя паклапаціцеся аб сваім інтымным жыцці.

ГІСТАРЫЁГРАФ

Раздзел сялян-даннікаў

□ Міхаіл СПІРЫДОНАЎ,
кандыдат гістарычных навук

Адной з заганных рыс папулярна–павярхоўных прац прадстаўнікоў так званай нацыянальнай канцэпцыі гісторыі з'яўляецца, на наш погляд, тэндэнцыйная ідэалізацыя шляхты і становішча сялянства Беларусі ў эпоху феадалізму. На жаль, робіцца гэта без вывучэння адпаведнага канкрэтнага матэрыялу. Такі падыход абвяргаецца шматлікімі фактамі, у тым ліку і тымі, якія выкладаюцца ў дадзеным артыкуле.

Адным з буйных зямельных уласнікаў Беларусі, які ў другой чвэрці XVI ст. іграў значную ролю ў палітычным жыцці Вялікага княства Літоўскага, Рускага, Жамойцкага і іншых (ВКЛ), быў, верагодна, "рускі" па этнічнаму паходжанню і каталік па веравызнанню пан Ян Юр'евіч Глябовіч — прадстаўнік знатнага шляхецкага роду Глябовічаў. Галоўным маёнткам гэтага пана было Дуброўна Аршанскага павета, пажалаванае яго бацьку Юрыю Глябовічу, у той час смаленскаму намесніку і далей, вялікім князем літоўскім (1492—1506 гг.) і каралём польскім (1501—1506 гг.) Аляксандрам.

Я.Ю. Глябовіч нарадзіўся ў канцы XV ст. Дзякуючы знатнасці, пэўным здольнасцям, падтрымцы Боны, жонкі караля польскага і вялікага князя літоўскага Жыгімонта, і асабліва вялікім зямельным уладанням, якія з'яўляліся матэрыяльнай асновай яго дзяржаўнай дзейнасці, ён хутка рабіў сваю службовую кар'еру. У 1514 г. ён — гаспадарскі дваранін, у 1516—1542 — маршалак, у 1519 — жыжморскі стараста, у 1527 — мсціслаўскі і радуньскі дзяржаўца, у 1528—1532 — віцебскі ваявода; у 1532—1542 — полацкі ваявода, у 1542—1549 — віленскі ваявода, бабруйскі і барысаўскі стараста, у 1546—1549 — канцлер.

Поспехам пана Я.Ю. Глябовіча ў службовай кар'еры спадарожнічалі і поспехі ў сямейнамаёмасных справах. Яго першая жонка была Ганна Станіславаўна Барташэвічаўна — нашчадак знатных літоўскіх каталіцкіх родаў Манівідавічаў, Мантоўтавічаў і Судзімонтавічаў. Дзякуючы гэтаму шлюбу Глябовіч атрымаў "Войборовичи" (цяпер — Вольбяровічы), "Вишнево" і "Гнездиловичи" (цяпер, верагодна, Паўночнае Гняздзілава) у Ашменскім павеце, "Сольшники" (цяпер Шальчынінкай Літоўскай Рэспублікі) у Віленскім павеце, "Ятвезск" цяпер — Шніпкі ў Гародзенскім павеце, "Овновяны" (цяпер — Аўнувянай Літоўскай Рэспублікі) і "Титовяны" (цяпер — Цітувянай Літоўскай Рэспублікі) у Жамойцкай зямлі, "Волма", "Деревна" і "Прусовичи" у Менскім павеце і іншыя маёнткі.

Другая жонка Глябовіча Зафея Станіславаўна Пецькавічаўна — удава Я.Я. Неміровіча (Шчыта) таксама пашырыла яго зямельныя ўладанні. Яна перадала яму "Городище" ў Ноўгарадскім павеце, "Добромысль" (цяпер — Дабромысль) і "Нуловиды" (цяпер — Мілавіды) у Слонімскім павеце і іншыя маёнткі.

У выніку выгадных шлюбаў Я.Ю. Глябовіч да канца 30-х гадоў ператварыўся ў аднаго з самых буйных зямельных уласнікаў ВКЛ. Дастаткова нагадаць, што ў 1528 г. ён выставіў у войска ВКЛ са сваіх маёнткаў 148 конных воінаў, а з маёнткаў другой жонкі — яшчэ 88 узброеных коннікаў. Такім чынам, ён быў магнатам, да якіх мы ўмоўна адносім шляхціцаў, якія выстаўлялі ў войска больш за сотню коннікаў.

Рост зямельных уладанняў пана Глябовіча працягваўся і ў далейшым. Ад трэцяй сваёй жонкі княгіні Ганны Фёдараўны Жаслаўскай — нашчадка адной з галін велікакняжацкага роду Гедзімінавічаў — князёў Мсціслаўскіх—Жаслаўскіх ён атрымаў "Жеслав" (цяпер — Заслаўе) Менскага павета і "Везовец" (цяпер — Вензавец) Слонімскага павета і іншыя маёнкі.

У 1549 г. пан Я.Ю. Глябовіч памёр. Амаль адразу ж пачаліся канфлікты ў сувязі з раздзелам спадчыны гэтага магната паміж яго як дочкамі і мачахай, так і самімі дочкамі. Так, ужо ў снежні 1551 г. яго замужнія дочкі ад першай жонкі: Крыстына — Янавая Юр'евічавая Камаеўская, Зафея — Юр'евая Мікалаевічавая Зяноўявічавая, Ганна — княгіня Іванавая Васільевічавая Саламярэцкая і Альжбета — Мельхіоравая Станіслававічавая Шэметавая ў судовым парадку патрабавалі ад сваёй мачахі княгіні Г.Ф. Жаслаўскай перадачы шматлікіх "мацярыстых", г.зн. сваёй маткі, маёнткаў: Войбаравічы, Вішнева, Волма, Гняздзілавічы, Дзераўна, Сольшнікі, Ятвеск і інш.

Аднак больш істотны і працяглы канфлікт аб спадчыне ўзнік паміж рана асіроцелай унучкай Глябовіча і яго першай жонкі, дачкой яго дачкі Ядвігі і пана Міхаіла Іванавіча Сапегі — княгіняй Андрэевай Глябовічавай Пронскай — Ганнай Міхайлаўнай Сапежанкай і мужам яе цёткі Крыстыны Я.Ю. Камаеўскім — каралеўскім маршалкам і ковенскім старастам. З судовай справы ад 14 снежня 1554 г., якую муж Г.М. Сапежанкі ад яе імя ўзбудзіў супраць гэтых сваіх сваякоў і якая ў Вільні разглядалася судовай калегіяй на чале з панам Мікалаем Янавічам Радзівілам ("Радивилом"), князем на Алыцы і Нясвіжу — віленскім ваяводам, земскім маршалкам, канцлерам ВКЛ, берасцейскім старастам, барысаўскім і шавельскім дзяржаўцам, а таксама іншых крыніц высветлілася наступнае.

Пан Я.Ю. Глябовіч, паміраючы, даручыў сваёй трэцяй жонцы Г.Ф. Жаслаўскай апекаваць яго ўнучку Ганну Сапежанку і захоўваць яе маёмасць. Яе ж "атчызныя", г.зн. бацькаўскія, маёнткі "Задвинье" (цяпер Піедруя Латвійскай Рэспублікі) і "Лужки" Полацкага ваяводства, "Густат" (цяпер — Густаты), "Икажно" (цяпер — Іказнь) і "Погост" (цяпер — Новы Пагост) Браслаўскага павета і інш. Ён перадаў у часовае кіраванне мужу сваёй дачкі Крыстыны пану Я.Ю. Камаеўскаму. Аднак яны клапаціліся аб пляменніцы не вельмі добра. Таму дзядзька Ганны пан Павел Іванавіч Сапега вымушаны быў хутка перадаць апеку над ёй пані Гальшцы Крыштофаўне з Шыдлаўца, жонцы ўжо названага Мікалая Янавіча Радзівіла. Менавіта ў гэты час Камаеўскі, незаконна ўчыніўшы сябе апекуном малалетняй панны Ганны, без яе ведама і згоды раздзяліў мацярыстыя маёнткі і маёмасць паміж наследніцамі — дочкамі Глябовіча і яго першай жонкі Г.С. Барташэвічаўны. Пры гэтым, узяўшы сабе і Ганне дзве часткі маёнткаў (Аўнавяны, Войбаравічы, Вішнева, Волма, Гняздзілавічы, Сольшнікі, Цітавяны і Ятвезск), ён насуперак жарабёўцы выдзеліў ёй "подлейшую і горшую часть" — маёнткі Аўнавяны і Цітавяны, а сабе — "лепшую", г.зн. "ку крывде і шкоде" яе. У прыватнасці, як высветлілася з адпаведных актаў аб раздзеле ("реестров дельчих"), у частцы Камаеўскага было 250 сялянскіх службаў, г.зн. адзінак абкладання сялян феадальнымі павіннасцямі, якія ў сярэднім складаліся звычайна з дзвюх гаспадарак ("дымов"), грашовых плацяжоў — 73 капы 44 грошы, даніны мёдам — 73,5 пуда і 5 медніц; у частцы ж Ганны Сапежанкі — адпаведна: 117,5 службаў, 47 коп 35 грошаў, мёду — нічога.

Насуперак патрабаванню князя Пронскага аб перадачы яго жонцы лепшай часткі маёнткаў, суддзя М.Я. Радзівіл, параіўшыся з прысутнымі калегамі — гаспадарскімі ўраднікамі — і ўлічыўшы сутнасць справы, прыняў наступнае рашэнне: пан Камаеўскі абавязаны раздзяліць маёнткі па-іншаму. Дзеля чаго трэба ўсе маёнткі зноў злучыць і падзяліць на дзве роўныя часткі, з якіх княгіня А.Г. Пронская — Ганна выбера сабе любую па свайму жаданню. Акрамя таго, Камаеўскі якураднік маёнткаў абавязаны быў таксама зрабіць справаздачу ("учинить личбу") аб усіх іх даходах і расходах.

Амаль праз год, 18 лістапада 1555 г., абодва бакі, выканаўшы папярэдні прысуд Радзівіла аб новым раздзеле мацярыстых маёнткаў на дзве роўныя часткі, зноў з'явіліся ў Вільню да таго ж суддзі.

Камаеўскія прад'явілі рэестры новага раздзелу маёнткаў. Згодна з ім, у склад першай часткі былі ўключаны палавіна Сольшнікаў, палавіна Гняздзілавіч і Войбаравіч, Вішнева, Волма, палавіна Аўнавян і некаторыя іншыя маёнткі. У складзе другой часткі знаходзіліся палавіна Гняздзілавіч і Войбаравіч, Цітавяны, Ятвезск, палавіна Аўнавян. Менавіта гэту частку абралі князь А.Г. Пронскі і яго жонка княгіня Г.М. Сапежанка. Пасля гэтага абодва бакі заявілі, што яны "... тот дел мають вечне и моцне, никоторыми причинами не взрушываючи, держати.." Акрамя таго, князь Пронскі зноў, як і раней, патрабаваў, каб пан Камаеўскі зрабіў справаздачу аб даходах і расходах маёнткаў, якімі ён часова кіраваў. Суддзя падтрымаў гэта патрабаванне.

Так быў вычарпаны адзін з канфліктаў аб спаўчынных маёнтках, якія ў ВКЛ, у т.л. і Беларусі, былі звычайнай з'явай у адносінах паміж шляхціцамі — сваякамі.

Зварот атчызных і мацярыстых маёнткаў жонкі каштаваў князю А.Г. Пронскаму вельмі дорага. Улічваючы гэта, яго жонка Г.М. Сапежанка вырашыла кампенсаваць вялікія расходы мужа, якія яна ацаніла ў 8 тыс. коп грошаў, і ў студзені 1556 г. у гэтай суме заклала яму ўжо вядомыя нам свае атчызныя і мацярыстыя маёнткі: Аўнавяны, Задзвінне, Ікажна, Лужкі, Цітавяны і Ятвезск. Тады ж яна падаравала яму ў якасці трэцяй часткі ўсіх сваіх маёнткаў Войбаравічы, Гняздзілавічы, а таксама Вяту, Густат, Орцы (цяпер — Ворцы) у Браслаўскім павеце і Сольшнікі. У канцы XVI ст. усе атчызныя маёнткі Г.М. Сапежанкі ў якасці закладу апынуліся ў руках вядомага дзяржаўнага дзеяча ВКЛ Льва Сапегі.

* * *

Выконваючы судовае рашэнне ад 14 снежня 1554 г. аб новым справядлівым раздзеле мацярыстых маёнткаў, у 1555 г. слугі канфліктуючых бакоў жытомірскай старасцінай княгіні Ганны Міхайлаўны Сапежанкі — Андрэевай Глябовічаўны Пронскай і каралеўскай маршалкавай і ковенскай старасцінай пані Крыстыны Янаўны Глябовічаўны — Янавай Юр'евічавай Камаеўскай склалі новы варыянт раздзелу. Адпаведныя інвентары ("рэестры") маёнткаў і былі прад'яўлены ў лістападзе 1555 г. ранейшаму суддзі пану Мікалаю Янавічу Радзівілу. На жаль, у адпаведнай судовай справе пісар выклаў толькі сутнасць новага варыянта раздзелу маёнткаў, але не выпісаў іх інвентары "слово от слова". Аднак, дзякуючы выпадковаму збегу акалічнасцей, копія інвентара (без канца) тых маёнткаў (палавіна Сольшнікаў і Аўнавян, Цітавяны, Ятвезск), што перайшлі ў спадчыну Г.М. Сапежанцы — А.Г. Пронскай, не толькі захавалася, але і была надрукавана.

У ліпені 1596 г. у час пасяджэнняў Расіенскага земскага суда стольнік Вількамірскага павета пан Даніель Львовіч, дарэчы, адзін з адвакатаў канцлера ВКЛ і далей пана Льва Сапегі, убачыў у смаленскай кашталянавай пані Станіслававай Нарушэвічавай — Гальшкі Янаўны Камаеўскай (дачкі Крыстыны Янаўны Глябовічаўны і Яна Юр'евіча Камаеўскага), "реестр дельчий" 1555 г. маёнтка Цітавян Жамойцкай зямлі і іншых, які ў гэты час трымаў стольнік. Спасылаючыся на тое, што гэты рэестр яму патрэбны "для обороны" маёнтка, ён папрасіў у пані і суда дазволу "вписать і активовать" яго ў "книги земские". Яго жаданне было задаволена: "реестр дельчий" 1555 г. "слово от слова" быў упісаны ў актавыя кнігі Расіенскага земскага суда, а Д. Львовічу выдадзена копія.

Як сведчыць рэестр-інвентар 1555 г., у складзе той палавіны маёнтка Сольшнікі, якая дасталася А.Г. Пронскай — Г.М. Сапежанцы, знаходзіліся панскі двор — адміністрацыйна-гаспадарчы цэнтр маёнтка, мястэчка Вялікія Сольшнікі з касцёлам Мікалая, два меншыя панскія двары, а таксама палавіны сёлаў Гняздзілавічы і Войбаравічы, якія былі размешчаны ў Ашменскім павеце на значнай адлегласці ад Сольшнікаў у на той час лясістай і балоцістай мясцовасці — у вярхоўях дняпроўскай Бярэзіны. Калі сяляне, якія жылі каля панскага двара, былі пераважна "цяглымі", г.зн. галоўнай павіннасцю іх была паншчына, то сяляне гэтых далёкіх ад Сольшнікаў сёлаў былі выключна даннікамі. Асноўнымі павіннасцямі гэтай катэгорыі сялян былі даніны прадукцыяй сялянскіх гаспадарак.

У інвентары сяла Гняздзілавічы пералічаны імёны і прозвішчы галоў 49 сялянскіх гаспадарак ("дымов"), паказана колькасць валоў у іх (43 "сохи" — запрэжкі, або 86 галоў, г.зн. па 1,8 на гаспадарку ў сярэднім, хаця, трэба заўважыць, два гаспадары іх зусім не мелі). Разам з тым вельмі падрабязна апісаны павіннасці сялян-даннікаў — аб'ект асабліва пільнай увагі феадалаў, таму што яны складалі аснову іх даходаў з маёнткаў. Аналагічным чынам апісана і сяло Войбаравічы. У ім было 20 сялянскіх гаспадарак. Яны мелі 14 сох (28 галоў) валоў. У сяле была царква "руская".

Склад і нормы асноўных павіннасцей сялян-даннікаў абодвух сёлаў былі амаль аднолькавымі. Асноўнай адзінкай абкладання служыў дым, але, на жаль, даныя інвентара не даюць магчымасці дакладна вызначыць нормы павіннасцей на адну гаспадарку. У ім павіннасці апісаны пераважна сумарна. Відаць, усе ўстаноўленыя панам павіннасці даннікі самі раскладвалі паміж сабою.

Галоўнай павіннасцю даннікаў гэтых сёлаў была даніна мёдам. Кожны год гняздзілаўцы павінны былі даваць пану 16 з палавінай пудоў мёду, а вайбаравічане — 14 пудоў. Акрамя таго, даннікі першага сяла, якія карысталіся пустуючымі землямі, дадаткова давалі яшчэ 10 з палавінай пудоў мёду. У якасці іншых асноўных павіннасцей сяляне абавязаны былі ўносіць пану грашовую даніну (першае сяло — паўтары капы грошаў, другое — капу і пяць грошаў), даваць жыта, авёс і футра вавёрак.

Тутэйшыя даннікі прыцягваліся і да адработачнай павіннасці для панскага двара. У Сольшнікі гняздзілаўцы пасылалі, верагодна, па чарзе сем касцоў і два кані на восем тыдняў, а вайбаравічане — два. Увесну і ўвосень на розныя будаўнічыя і рамонтныя работы ў панскім двары першыя пасылалі двух чалавек з сякерамі, а другія — аднаго. Кожны з такіх работнікаў павінен быў яшчэ плаціць адпаведным панскім ураднікам "закоснае" (па грошу) і "пасякершчыну" (па два грошы). Больш значнымі былі павіннасці, якія сяляне выконвалі на карысць цівуна, які перыядычна з'яўляўся ў сёлах для збору данін. "Цівуншчына" складалася з мёду (з першага сяла - пуд, з другога - паўпуда), а з ім — і грошаў (адпаведна: сем з палавінай грошаў і тры грошы) і, акрамя таго, з кожнага дыма яшчэ па чатыры з палавінай грошы, па карцу аўса, а з ім - і пісчае (па пенязю ад карца), а таксама не зусім яснае "палуконнае" (з першага сяла — 12 грошаў, з другога — 6). Цівуту гняздзілаўцы давалі яшчэ з кожнага дыма лён (па дзесяць жмень), а з ім — і пісчае (па пенязю).

Як бачым, павіннасці сялян-даннікаў сёлаў Гняздзілавічы і Войбаравічы былі вялікія і разнастайныя. У іх складзе пераважалі даніны прадукцыі сялянскіх гаспадарак. Значная роля грашовай даніны сведчыць аб іх пэўных сувязях з рынкам, нягледзячы на істотную аддаленасць гэтых сёлаў ад бліжэйшых мястэчкаў.

Галоўным сродкам прымусу сялян да працы на паноў было прыгонніцтва. Да сярэдзіны XVI ст. асноўная маса сялянства Беларусі галоўным чынам на аснове дзеяння прынцыпу дзесяцігадовай даўнасці была запрыгонена. У гэтых умовах феадалы, складаючы інвентары маёнткаў, лічылі, як правіла, немэтазгодным вызначаць характар асабістай залежнасці сваіх падданых. Аднак сярод іх сустракаліся і "прыхожыя", г.зн. часцей за ўсё сяляне, якія збеглі з маёнткаў адных паноў і прыйшлі да другіх. Да сканчэння дзесяцігадовага тэрміну даўнасці яны па закону не лічыліся прыгоннымі новага пана і звычайна называліся "людзьмі прыхожымі". Усё сказанае пацвярджаецца адпаведнымі данымі разглядаемага інвентара. З усіх 69 сялян-гаспадароў абодвух сёлаў толькі два вызначаны як "прыхожыя", г.зн. незапрыгоненыя. Астатнія 67 (або 97 працэнтаў усіх) сялян-гаспадароў, відавочна, былі прыгоннымі.

Выкладзеныя факты сведчаць аб тым, што прыгонныя сяляне-даннікі былі аб'ектам не толькі права ўласнасці і розных здзелак шляхціцаў-паноў, але і феадальнай эксплуатацыі.

Такім чынам, дзякуючы захаваўшамуся інвентару 1555 г. сёлаў Гняздзілавічы і Войбаравічы, мы змаглі прачытаць яшчэ адну старонку нашага далёкага мінулага, вельмі складанага для даследавання, перш за ўсё з прычыны беднасці гістарычных крыніц.

СПОРТ

ЧЭМПІЁН

Чэмпіёнам Еўропы ў кіданні дыска вярнуўся з Хельсінкі, дзе праходзіў чэмпіянат Еўропы па лёгкай атлетыцы, Уладзімір Дуброўшчык. Дваццацідвухгадовы дынамавец з Гродна здолеў абысці ўсіх знакамітых сапернікаў, а там былі чэмпіёны свету і Алімпійскіх гульняў. Зараз Уладзімір разам са сваім трэнерам Вячаславам Аўсянікам рыхтуецца да Кубка свету па лёгкай атлетыцы, які стартуе ў верасні ў Лондане. Беларускі лёгкаатлет атрымаў ганаровае запрашэнне ў састаў зборнай каманды Еўропы.

Фота Генадзя СЯМЁНАВА, БЕЛІНФАРМ.

Крыжаслоў

ПА ГАРЫЗАНТАЛІ: 7. Скульптар, аўтар помніка У.І.Леніну ў Мінску. 8. Аўтар рамана "Трывожнае шчасце". 11. Напрамак руху, шлях карабля, самалёта. 12. Транспартны самалёт. 13. Стыль плавання. 14. Старэйшы савецкі шахматыст. 16. Прыток Бярэзіны. 18. Прабор у валасах. 19. Вакальна-інструментальны ансамбль. 20. Перапончатакрылае з джалам насякомае. 25. Суквецце злакавых раслін. 26. Вырабленая шкура пушнога звера. 27. Адзін з архітэктараў мемарыяльнага комплексу "Хатынь". 28. Опера Я.Цікоцкага. 33. Верш Янкі Купалы. 35. Лясная птушка атрада вераб'іных. 37. Вядомая беларуская гімнастка. 38. Від дакумента. 40. Свяцільнік. 42. Дзікі лясны бык сямейства пустарогіх. 43. Назва мінскай падпольнай групы ў гады Вялікай Айчыннай вайны. 44. Зборнік вершаў Уладзіміра Дубоўкі. 45. Беларускі кампазітар, аўтар вядомай песні "Памяць сэрца". 46. Вежавы або насценны гадзіннік, бой якога суправаджаецца музыкай.

ПА ВЕРТЫКАЛІ: 1. Дзяячка рэвалюцыйнага руху ў Заходняй Беларусі. 2. Горад-герой. 3. Літаратурна-мастацкі часопіс. 4. Парода сабак. 5. Сельскагаспадарчая работа. 6. Горад у Магілёўскай вобласці. 9. Адзін з відаў папараці. 10. Старадаўняя гаспадарчая пабудова. 15. Майстар паветранага бою. 17. Генеральны сакратар ААН у пасляваенны час. 21. Беларускі драматург і кінасцэнарыст. 22. Возера ў Мінскай вобласці. 23. Старадаўні музычны інструмент. 24. Рака на Палессі. 29. Першы беларус – Герой Савецкага Саюза. 30. Невялікае ўзвышша. 31. Вядомы беларускі скульптар. 32. Хімічнае злучэнне. 34. Жвачная жывёла. 36. Адзінка плошчы ў метрычнай сістэме мер. 38. Вобласць натуральнага пашырэння якога-небудзь прадмета, з'явы. 39. Тэхнічная густая змазка. 40. Спартыўны снарад. 41. Расліна з млечным ядавітым сокам.

Склаў Анатоль СІЛІЧ, г.Бабруйск.

АДКАЗЫ НА КРЫЖАСЛОЎ, ЗМЕШЧАНЫ Ў N88

1. Урал. 2. Брас. 3. Шарж. 4. Маўр. 5. Клас. 6. Елян. 7. "Аіда". 8. Віза. 9. "Світанне". 10. "Трыбунал". 11. Жэньшэнь. 12. Стаховіч. 13. Скафандр. 14. "Азот". 15. Ігрэк. 16. "Нарач". 17. Боршч. 18. "Нерон". 19. Шыфер. 20. Іафан. 21. Опера. 22. Сфера. 23. Аркестр. 24. Морж. 25. "Мара". 26. "Крыжачок". 27. Іканапіс. 28. "Будучыня". 29. Фарватэр. 30. Паганіні. 31. Руда. 32. Кокан. 33. "Сокал". 34. Парад. 35. Дураў. 36. Бекар. 37. Такса. 38. Вілія. 39. "Іслач". 40. Ікра. 41. Ядро. 42. Брак. 43. Лексікон. 44. Малчанаў. 45. Маскарад. 46. "Рэчанька". 47. Экалогія. 48. Йена. 49. Кубак. 50. Чабан. 51. Армія. 52. Раман. 53. "Колас". 54. Кілім. 55. Ненцы. 56. Гонар. 57. Лорд. 58. Аніс. 59. Арка. 60. Есентукі. 61. Байканур. 62. Мерыдыян. 63. Серэнада. 64. Спадчына. 65. Іран. 66. Усход. 67. Архар. 68. "Ранак". 69. Данія. 70. Рампа. 71. Дамба. 72. Намёк. 73. Думка. 74. Прыз. 75. Раць. 76. Цыкл. 77. Хрусталь. 78. "Маладняк". 79. "Жалазняк". 80. Рэзананс. 81. "Любанскі". 82. Сорт. 83. Ліра. 84. Мэта. 85. Нота. 86. Явар. 87. Эпас. 88. Сера. 89. Норд.

АДКАЗЫ НА КРЫЖАСЛОЎ, ЗМЕШЧАНЫ Ў N91

1. Пілатаж. 2. Сіманаў. 3. Шамякін. 4. Параван. 5. Гвардыя. 6. Авіятар. 7. Адмірал. 8. Ударнік. 9. "Тачанка". 10. Пазіцыя. 11. Маневіч. 12. Наганаў. 13. Дывізія. 14. "Рыленкі". 15. Капітан. 16. Калінін. 17. Смірноў. 18. Амфібія. 19. Стралок. 20. Штурман. 21. Казінец. 22. Лабанок. 23. Баціцкі. 24. Палігон. 25. Эскадра. 26. Эсмінец. 27. Марціра. 28. Палатка. 29. Мазурук. 30. "Канцэрт". 31. Ветэран. 32. Мемуары. 33. Лакатар. 34. Кажадуб. 35. Токараў. 36. Сокалаў.

27, субота

Беларускае тэлебачанне
8.00. Раніца рэспублікі.
8.10. Пад купалам Сусвету.
8.20. Надвор'е.
8.30. Пяць хвілін на жарты.
8.35. Здароўе. Тэлечасопіс.
♦9.00. "Джокер".
10.30. "Мы – беларусы". Прафесар Калумбійскага універсітэта Янка Запруднік.
11.05. Паказвае Віцебск.
12.05. "Шматгалоссе".
* 12.55. "Лулу – анёл кветак".
13.30. Да Дня незалежнасці Малдовы.
14.55. "Казкі горада Лета". Музычны спектакль.
15.20. Фестываль ваенна-патрыятычнай песні.
16.05. Тэлевізійны Дом кіно.
17.05. Юбілейны вечар народнага артыста Беларусі Віктара Вуячыча.
19.05. "Нов і К"-mon-10.
* 20.05. "Чарапашкі ніндзя".
20.30. Пяць хвілін на жарты.
20.35. Калыханка.
21.00. Панарама.
♦21.35. "Каханне немаладога чалавека".
22.55. Пад купалам Сусвету.
23.05. "Каскад".
23.25. Відзьма-нявідзьма.

Канал "Астанкіна"
8.00. Покліч джунгляў.
8.30. Тэлерадыёкампанія "Мір".
10.00. Ранішняя пошта.
10.30. Медыцына для цябе.
11.00. Навіны культуры.
11.10. Смак.
♦11.30. "Вёска Хлюпава выходзіць з Саюза".
12.50. Азбука ўласніка.
13.00. У горадзе N.
13.50. Чалавек і закон.
14.00, 23.00. Навіны.
14.20. Лабірынт. Хачу стаць Ротшыльдам.
♦14.50. "Кэмвізл".
15.15. Служэнне муз не церпіць мітусні.
15.50. Кінаканцэрт "Надзвычайны цуд".
16.20. Чакайце адказу.
16.55. Футбол. "Лакаматыў" (Масква) – КамАЗ.
17.55. Да і пасля...
♦18.45. "Айвенга". 2-я серыя.
19.40. Добрай ночы, малышы!
20.00. Навіны плюс.
20.35, 22.25. Надвор'е.
♦20.45. "Камісар".
21.45. Смехапанарама. Вядучы – Я.Петрасян.
22.35. Ялта–Масква–транзіт-94".

Канал "Расія"
7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Весткі.
7.25. "На славу оперы".
7.55. Студыя "Рост".
8.25. "Партрэт і аблічча".
8.55. Сёння – Дзень расійскага кіно.
* 9.00. "Фільм, фільм, фільм".
♦9.20. "Каток і скрыпка".
10.15. "Як жыць будзем?".
11.00. Пілігрым.
11.30. Вінілавыя джунглі.
♦12.00. "Спыніце Папапава".
12.40. Сялянскае пытанне.
13.20. Залатая шпора.
13.50. Тэлеэрудыт.
13.55. Футбол без граніц.
♦14.45. "Брыльянтавая рука".
16.35. Свята кожны дзень.
16.45. Вуснамі дзіцяці.
17.15. Тэлеэрудыт.
♦17.20. "Вочы чорныя".
20.45. Фільм-прэм'ер.
21.05. Зусім сакрэтна.
22.20. Аўтаімгненне.
22.25. Зоркі гавораць.
22.30. Спартыўная карусель.
22.35. Праграма "А".
♦23.35. "Барабаніяда".

Санкт-Пецярбург
9.00. "Час фрэйзера".
9.30. Чароўная лінія.
♦9.45. "Хтосьці за дзвярыма".
11.25. "Царэўна-жаба". Лялечны спектакль.
12.25. "Мая музыка". Ф.Кіркораў.
13.00. Хуткая дапамога.
13.35. "Леў Талстой". "Анафема".
15.10. Тэлефільм.
15.30. "Марыяна першая".
16.00. Сёння і штодзённа.
♦16.20. "Пажар у флігелі", "Дзіўная кошка".
16.55. Футбол. "Кубак 19 жніўня".
17.30, 18.30, 21.45. Інфарм ТБ.
17.55, 18.55. Экспрэс-кіно.
♦19.15. "Страсці".
20.45. "Наглядзіцеся, вочы ясныя".
21.30. Накцюрн Ф.Шапэна.
22.05. Ваш стыль.
22.10. Адам і Ева +.
♦22.40. "Трывожныя ночы ў Самары".

8-ы канал
♦15.00. "Героі раз'юшаных".
16.30. Прапаведнік Кенет Коўпленд.
* 17.00. "Трансформеры".
♦17.45. "Заліў Небяспечны".
18.10. "Нашэсце Напалеона на Маскву" з цыкла "Гістарычныя войны".
♦19.05. "Кветка страсці".
20.30. Фірма "Кедберы" і ММ-4 прадстаўляюць музычную праграму.
♦21.35. Мастацкі фільм.

Канал НТВ
* 17.00. Мультфільм.
17.10. Трэцяе вока.
18.00. "Сёння".
18.35. "Ключы ад форта Баярд". 28-ы вып.
♦19.55. "Паліцэйскі Кэтс і яго сабака". 41-я і 42-я серыі.
21.00. Надоечы.
21.45. Аўтаспорт: вышэйшыя дасягненні.
♦22.00. "Гангофер".
23.35. Музычны кірмаш.

28, нядзеля

Беларускае тэлебачанне
8.00. Раніца рэспублікі.
8.10. Пад купалам Сусвету.
8.20. Пяць хвілін на жарты.
8.25. Слова да чалавека.
8.55. Справы вайсковыя.
9.40. Урокі здароўя.
10.05. Нядзельная пропаведзь свяшчэнніка Алексія Шынкевіча.
10.15. Беларускі тур.
* 10.35. "Чарапашкі ніндзя".
♦11.00. "Каханне немаладога чалавека".
12.20. АВС-клуб.
12.35. Аэробіка. Урокі Наталлі Наважылавай.
13.05. MTV. Лепшыя хіты.
13.35. Кола дзён. Беларуская дуда.
14.00. Асілак.
15.00. Шоу-TV "Тры апельсіны".
15.15. Паміж намі, жанчынамі.
* 16.00. "Чарцяня № 13", "Ласяня", "Аўтамабіль ката Леапольда".
16.30. Наталі. Праграма для жанчын.
16.50. Чэмпіянат Беларусі па мастацкай гімнастыцы.
17.30. "І за гарою пакланюся...". Ф.М.Янкоўскі.
18.05. Дзелавы веснік.
18.20. Тэлеклуб "Гаў-гаў".
* 19.00. "Чарапашкі ніндзя".
19.25. "Гінес-шоу".
20.00. Панарама.
20.35. Пяць хвілін на жарты.
20.40. Калыханка.
21.00. Пад купалам Сусвету.
♦21.15. "Дзве жанчыны".
23.00. Камп'ютэрны палігон.
23.15. Футбол. "Нёман" (Гродна) – "Дынама" (Мінск).

Канал "Астанкіна"
8.00. Марафон-15.
8.30. Раным-рана.
9.00. Палігон.
9.30. Пакуль усе дома.
10.00. Ранішняя зорка.
10.55. Зямля людзей.
11.40. Палітра. Сальвадор Далі.
12.05. Навукова-папулярны фільм.
12.55. "Шпаргалка з падарункам".
13.10. "Падводная адысея каманды Кусто".
14.00, 17.20, 23.00. Навіны.
14.20. "Русскій міръ".
14.50. Мініяцюра.
15.05. Жывое дрэва рамёстваў.
15.10. Японія з А.Калошыным.
15.45. Музыка ў эфіры.
16.30. Клуб падарожнікаў.
17.30. Тэлелоцыя.
* 17.45. "Баскетбольная ліхаманка", "Сапраўдныя паляўнічыя на прывіды".
18.45. Бамонд.
19.00. Надвор'е.
♦19.05. "Авантурысты".
21.00. Нядзеля.
21.50. Спартыўны уік-энд.
22.10. Ялта–Масква–транзіт-94".

Канал "Расія"
8.00, 13.00, 19.00. Вестkі.
7.25. "Смерць Прасвятой Багародзіцы". Д/ф.
7.45. Здарова жывеш...
8.00. Канцэрт аўтарскай песні. А.Асокін.
8.30. Студыя "Рост".
9.00. Табліца множання.
9.30. Добрай раніцы. "Снеданне для чэмпіёнаў".
10.00. Аты-баты...
10.30. Смачна, вельмі смачна.
10.40. Дэ факта. Міжнародная праграма.
* 11.10. "Надзвычайныя прыгоды барона Мюнхаўзена".
12.40. Сялянскае пытанне.
13.20. Не высечы...
13.35. Джаз-клуб.
14.05. Белая варона.
14.50. "Формула-І".
* 17.00. "Гуфі і яго каманда", "Чорны плашч".
18.00. Свята кожны дзень.
18.10. Каробка перадач.
18.25. У Ксюшы.
♦19.25. "Такім гульням цябе не вучылі".
21.10. Кліп-антракт. А.Укупнік.
21.20. Футбол. "Мілан" – "Сампдорыя".
23.20. Аўтаімгненне.
23.25. Зоркі гавораць.
23.30. Спартыўная карусель.

Санкт-Пецярбург
9.00. Праграма-набажэнства.
* 9.30. "Клемянціна".
10.00. Экспрэс-кіно.
10.15. Тэлефільм.
11.00. Нядзельны лабірынт.
12.30. "Казімір Малевіч".
13.30. "Ціхая" дама С.Шолахава.
14.30. Сем сланоў.
15.00. Тэлеклуб "Класіка".
16.20. Казка за казкай.
16.55. "Следства вядуць "Знатакі".
18.30. Інфарм ТБ.
18.55. Аўтапілот.
19.10. "Следства вядуць "Знатакі".
♦20.20. "Рабі раз".
21.45. Ваш стыль.
♦21.55. "Трывожныя ночы ў Самары".

8-ы канал
* 15.00. "Трансформеры".
♦16.10. "На Гранатавых астравах".
17.45. Камедыйнае шоу "Скрытая камера".
♦18.15. "Кветка страсці".
20.40. Спорт-сакрэт.
♦21.05. "У Год чарапахі".
22.40. Foxy music.

Канал НТВ
♦17.00. "Першакласніца".
18.30. Тэлечасопіс "Майстэрства жыць".
♦19.00. "Паліцэйскі Кэтс і яго сабака". 43-я і 44-я серыі.
20.00. Вынікі.
♦21.10. "Янкі".
23.30. Чэмпіянат свету па веласпорту.
0.15. НТВ прадстаўляе: анонс тыдня.

ПРЫВАТНЫЯ АБ'ЯВЫ

Куплю лом каляровых, металаў (дорага). Тэл.(0172) 53-27-03.

Шчанюкі басета, 100 $. Тэл.(0172) 65-65-40.

Надвор'е

Сёння днём па рэспубліцы чакаецца пераменнае, воблачнае, пераважна без ападкаў надвор'е. У Віцебску – +18–+20°, Магілёве, Мінску – +19–+21°, Гомелі – +20–+22°, Брэсце – +22–+24°. У наступныя двое сутак 28-га па паўночнаму захаду, 29-га месцамі па рэспубліцы – кароткачасовы дождж, навальніца, пры навальніцы – парывісты вецер. Тэмпература 28-га ноччу – +5–+10°, днём – +20–+25°, 29-га ноччу – +9–+14°, днём – +16–21°.

Валянціна СКРЭБЕЦ, Інжынер-сіноптык Белгідрама.

ХАТНІ ЭКРАН

29, панядзелак

Беларускае тэлебачанне
9.05. Пад купалам Сусвету.
9.15. Пяць хвілін на жарты.
9.20. АВС-клуб.
* 9.35. "Чарапашкі ніндзя".
10.00. Тэлеклуб "Гаў-гаў".
10.40. Дзелавы веснік.
10.55. "Сябры і ворагі доктара Бутэйкі". Д/ф.
11.25. "Жыццё ў танцы". Муз.фільм.
12.30. Памяці паэтэсы Я.Янішчыц.
♦13.05. "Позднія спатканні".
17.05. Першакласны калейдаскоп.
17.30. Навіны.
* 17.40. "Скарбонка".
17.50. Беларускі тур.
18.10. Абласныя навіны (Брэст).
18.25. Навіны Бі-бі-сі.
19.00. Аэробіка.
19.30. Педагагічны экран.
20.30. Кантакт.
20.35. Калыханка.
21.00. Панарама.
21.35. Студыя "Тэлесябрына".
21.40. Спартыўны тэлекур'ер.
21.55. Пяць хвілін на жарты.
22.00. Тэлевізійны дом кіно.
23.05. Пад купалам Сусвету.
23.15. НіКа.
♦23.30. "Паласа Сімарана".
0.45. Надвор'е.

Канал "Астанкіна"
17.00, 20.00, 23.00. Навіны.
17.25. Свет сёння.
17.40. Азбука ўласніка.
17.50, 20.35. Надвор'е.
18.00. Гадзіна пік.
♦18.25. "Дзікая ружа".
18.50. Аб жыцці пазбаўленых волі ў зоне строгага рэжыму ў Іванаўскай вобласці.
19.40. Добрай ночы, малышы!
20.45. Маналог.
20.55. Спартыўны агляд.
21.25. "Паміж нянавісцю і каханнем". Міхаіл Зошчанка.
22.15. Канал ілюзій.
23.10. Магік-шоу.

Канал "Расія"
6.00, 11.00, 15.00, 19.00, 22.00. Вестkі.
7.00. Час дзелавых людзей.
7.30. Вуснамі дзіцяці.
8.00. Навіны Эй-бі-сі.
8.25. "Вера". Д/ф.
8.45. Зусім сакрэтна.
♦9.35. "Нэс і Нэсі".
10.35. Тэлегазета.
10.40. Сялянскае пытанне.
* 15.20. Мульці-пульці.
15.50. Там-там навіны.
16.05. Новая лінія.
16.50. Бізнес у Расіі.
17.20. Свята кожны дзень.
17.30. Выратаванне 911.
18.25. Джаз-клуб.
19.25. Падрабязнасці.
♦19.35. "Выкраданне каралеўскага рубіну".
20.35. Ніхто не забыты.
20.40. Рэпарцёр.
21.00. Без рэтушы.
22.20. Аўтаімгненне.
22.25. Зоркі гавораць.
22.30. Спартыўная карусель.
22.35. Экран крымінальных паведамленняў.
22.45. Прыватная калекцыя.

Санкт-Пецярбург
12.00, 14.30, 18.30, 21.45. Інфарм ТБ.
12.10. Чароўная лінія.
12.25. "Нямецкая хваля".
13.00. Адам і Ева +.
♦13.30. "Каміла".
* 14.20. "Нараджэнне таленту".
♦14.45. "Страсці".
16.20. Падарожжа па Усходзе.
♦16.35. "Тут мой прычал".
17.20. Аруцюн Акапян у фільме "Звычайныя цуды".
* 18.05. "Дзядзечка Ау".
* 18.55. "Страшыдла".
♦19.05. "Каміла".
19.55. Тэлефільм.
20.45. Тэлеслужба бяспекі.
20.55. "Тэатральны бінокль".
21.25. Тэлемагазін.
21.30. Па ўсёй Расіі.
22.00. Спорт, спорт, спорт...
22.15. Ваш стыль.
22.20. Спявачка Л.Мкртчан.

Канал НТВ
* 17.05. Мультфільмы.
17.30. Энцыклапедыя цудаў, або Вы хацелі аб гэтым даведацца.
18.00, 21.00. Сёння.
18.35. У пошуках прыгод.
♦19.20. "Маленькі пракурор" (Германія).
♦21.35. "Суддзя" 2-я серыя (Аўстралія–Італія).
22.30. Часінка.
22.55. Тэніс апоўначы.

8-ы канал
♦18.00."Кукарача".
* 19.30. Мультфільм.
♦20.05. "Месца сустрэчы змяніць нельга". 1-я серыя.
21.15. "Вось мы...для вас..."
21.25. Ля афішы.
21.45. Гарадскі гадзіннік.
♦22.00. "Хто гэты чалавек".

30, аўторак

Беларускае тэлебачанне
8.00. Раніца рэспублікі.
8.10. Эканамікст.
8.20. Пад купалам Сусвету.
8.30. Надвор'е.
8.40. Пяць хвілін на жарты.
8.45. Фільм-канцэрт.
9.05. Творчы вечар В.Аколавай.
♦10.05. "Паласа Сімарана".
11.20. "Звычайнае жыццё доктара Бызова". Д/ф.
♦12.20. "Бягучы жнівень".
13.35. Міхаіл Жванецкі. "Выбраныя творы".
14.45. "Вузельчыкі памяці", "Каб горан не згас". Д/ф.
15.30. "Нов і К"-mon-10.
16.30. Міжнародныя спаборніцтвы па канкуры на Кубак Беларускай Асацыяцыі конегадоўлі.
17.10. Дарожная азбука.
17.30. Навіны.
* 17.40. Мультфільмы.
18.00. Эканамікст.
18.10. Абласныя навіны (Віцебск).
18.25. Навіны Бі-бі-сі.
19.00. Парады агароднікам.
19.25. Чэмпіянат міжнароднай прафесійнай баскетбольнай лігі. РТІ (Мінск) – "Жальгірыс" (Каўнас). 2-гі тайм.
* 20.10. Мультфільмы для дарослых.
20.25. Пяць хвілін на жарты.
20.30. Кантакт.
20.35. Калыханка.
21.00. Панарама.
♦21.35. "Маё каханне, мой смутак".
22.35. Пад купалам Сусвету.
22.45. НіКа.
23.00. "Крок". "Тое-сёе пра піва".
23.35. Надвор'е.

Канал "Астанкіна"
7.00, 10.00, 15.00, 17.00, 20.00, 23.15. Навіны.
8.00. Агляд рынку нерухомасці.
8.15. Вясёлыя нотkі.
♦8.40. "Дзікая ружа".
* 9.05. Мультфільмы.
9.20. Чалавек і закон.
9.45. Справа.
* 15.25. "Вайна гобатаў".
15.50. Паміж намі, дзяўчынкамі.
16.05. Рок-урок.
16.40. За кулісамі.
17.25. Хакей. Міжнародны турнір. Кубак "Спартака". "Зоркі Расіі" – "Спартак" (Масква).
20.35. Надвор'е.
20.45. З першых рук.
20.55. Тэма.
21.45. IX Тэлевізійны конкурс маладых выканаўцаў эстраднай песні "Ялта–Масква–транзіт-94".
23.25. Праграма "X".
23.40. Аўта-шоу.

Канал "Расія"
6.00, 11.00, 15.00, 19.00, 22.00. Вестkі.
7.00. Час дзелавых людзей.
7.30. Любімыя мелодыі.
8.00. Навіны Эй-бі-сі.
8.25. Рэпарцёр.
8.40. Без рэтушы.
9.35. Тэлегазета.
9.40. XX стагоддзе ў кадры і за кадрам. "Ад Кацюшы да Бурана".
10.40. Сялянскае пытанне. Сусветны кірмаш "Расійскі фермер-94".
15.20. Музычны дзіцячы фестываль "Екацярынбург–Масква". Ч.1-я.
15.50. Там-там навіны.
16.05. Новая лінія.
16.50. Ваша права.
17.05. Чалавек справы.
17.40. Свята кожны дзень.
17.55. Чэмпіянат Расіі па футболе. "Спартак" (Масква) – "Спартак" (Уладзікаўказ). 1-ы тайм.
18.50. Падрабязнасці.
19.25. Чэмпіянат Расіі па футболе. "Спартак" (Масква) – "Спартак" (Уладзікаўказ). 2-гі тайм.
20.15. L-клуб.
21.00. Я – лідэр.
21.25. "А.Чэлентана – кароль усіх дурняў". Забаўляльная праграма.
22.20. Аўтаімгненне.
22.25. Зоркі гавораць.
22.30. Спартыўная карусель.
22.35. Фільм-прэм'ер.
22.50. "Чэлентана – кароль усіх дурняў". Працяг забаўляльнай праграмы.

Санкт-Пецярбург
12.00, 14.30, 18.30, 21.45. Інфарм ТБ.
12.10. Чароўная лінія.
12.25. "Нямецкая хваля".
13.00. Хуткая дапамога.
♦13.30. "Каміла".
* 14.20. "Дзень загадак".
14.45. "Веру ў цябе". Тэлефільм.
15.50. Тэлемагазін.
15.55. "Паўлаўскія музы". Музычны фільм.
16.45. "Дзень нараджэння круглы год".
♦17.10. "Чалавек слова".
17.35. Ваша права.
* 18.05. "Дзядзечка Ау ў горадзе".
* 18.55. "Русалка-балерына".
♦19.05. "Каміла".
♦19.55. "Аднойчы восенню".
20.45. Тэлеслужба бяспекі.
20.55. Пётр Мамонаў. "Мастацтва руху".
21.25. Тэлемагазін.
21.30. Будні.
22.00. Спорт, спорт, спорт...
22.15. Ваш стыль.
♦22.20. "Угрум-рака".

Канал НТВ
* 17.00. Мультфільмы.
17.30. Энцыклапедыя цудаў, або Вы хацелі аб гэтым даведацца.
18.00, 21.00. Сёння.
18.35. Адкрыты чэмпіянат ЗША па тэнісе.
♦19.20. "Блакітны фургон" (ЗША).
♦21.35. "Суддзя". 3-я серыя.
22.30. Часінка.
22.55. Пад знакам Задыяка. Дзева.

8-ы канал
♦18.00. "Сярожа".
19.20. Навіны.
* 19.30. Мультфільм.
♦20.05. "Месца сустрэчы змяніць нельга". 2-я серыя.
21.15. БАНТ. Рэпартаж.
21..20. Кірмаш.
♦21.50. "Не любоў".

31, серада

Беларускае тэлебачанне
8.00. Раніца рэспублікі.
8.10. Пад купалам Сусвету.
8.20. Надвор'е.
8.30. Пяць хвілін на жарты.
8.35. "Магічны круг". Фільм-канцэрт.
♦9.05. "Маё каханне, мой смутак".
10.05. Аэробіка.
10.35. Дыялог з прыродай.
11.15. Ваўчок-шоу.
11.35. Тэлевізійны Дом кіно.
12.40. "Славянскі базар-94". Канцэрт зорак славянскай эстрады.
16.30. Відзьма-нявідзьма.
17.30. Навіны.
* 17.40. "Алі-Баба і сорак разбойнікаў".
18.10. Абласныя навіны (Гомель).
18.25. Бі-бі-сі.
19.00. "Крэда".
19.20. Чэмпіянат Міжнароднай прафесійнай баскетбольнай лігі. РТІ (Мінск) – "Акварыус" (Валгаград). 2-гі тайм.
* 20.10. Мультфільм для дарослых.
20.25. Пяць хвілін на жарты.
20.30. Кантакт.
20.35. Калыханка.
21.00. Панарама.
21.30. Трыбуна Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.
♦22.20. "Маё каханне, мой смутак".
23.20. Пад купалам Сусвету.
23.30. "Крок". "Карамболь". Успамінаючы Інакенція Смактуноўскага.
24.05. НіКа.
0.20. Надвор'е.

Канал "Астанкіна"
7.00, 15.00, 17.00, 20.00, 23.20. Навіны.
8.00. Расійскі дайджэст.
* 8.15. "Суседзі".
♦8.30. "Дзікая ружа".
8.55. Клуб падарожнікаў.
9.45. Дзелавы веснік.
10.00, 13.00. Прамы рэпартаж аб вывадзе расійскіх войск з Германіі.
* 15.25. "Вайна гобатаў".
15.50. Наш музычны клуб.
* 16.05. "Лятаючы дом".
16.40. За кулісамі.
17.25. Свет сёння.
17.40. Тэхнадром.
17.50, 20.35. Надвор'е.
18.00. Гадзіна пік.
♦18.25. "Дзікая ружа".
18.50. Калі... Вядучы – У.Познер.
19.40. Добрай ночы, малышы!
20.45. Рэпартаж аб вывадзе расійскіх войск з Германіі.
♦21.10. "Графіня".
22.40. У гасціях у Мусліма Магамаева.
23.30. У свеце джаза.

Канал "Расія"
6.00, 15.00, 19.00, 22.00. Вестkі.
7.00. Час дзелавых людзей.
7.30. Добрай раніцы. Снеданне для чэмпіёнаў.
8.00. Навіны Эй-бі-сі.
8.25. Тэлегазета.
♦8.30. "Санта-Барбара".
9.20. Ранішні канцэрт.
9.40. Галасы. Маладзёжная праграма.
10.10. Сялянскае пытанне.
10.30. Урачыстая цырымонія вываду расійскіх войск з Германіі.
15.20. Дзіцячы фестываль "Екацярынбург–Масква". Ч.2-я.
15.50. Там-там навіны.
16.05. Далёкі Усход.
16.50. Рубяжы.
17.05. Стырнавая кніга. Модны мастак Нікас Сафронаў.
17.35. Ніхто не забыты.
17.40. Свята кожны дзень.
17.55. Чэмпіянат Расіі па футболу. "Дынама" (Масква) - "Ротар" (Валгаград). 1-ы тайм.
18.50. Падрабязнасці.
19.25. Чэмпіянат Расіі па футболу. "Дынама" (Масква) – "Ротар" (Валгаград). 2-гі тайм.
♦20.20. "Санта-Барбара".
21.10. "Бывай, Германія!". Рэпартаж аб провадах расійскіх войск з Германіі.
22.20. Аўтаімгненне.
22.25. Зоркі гавораць.
22.30. Спартыўная карусель.
22.35. Адыходзячая натура.

Санкт-Пецярбург
12.00, 14.30, 18.30, 21.45. Інфарм ТБ.
12.10. Чароўная лінія.
12.25. "Нямецкая хваля".
13.00. Хуткая дапамога.
♦13.30. "Каміла".
* 14.20. "Кубік".
♦14.45. "Рабі раз".
16.10. Еўрапейскі калейдаскоп.
16.40. Аб творчасці В.П.Салаўёва-Сядога.
* 17.10. "Ашаламляльныя прыгоды мушкецёраў".
* 18.55. "Чалавек з дзіцячым акцэнтам".
♦19.05. "Каміла".
20.05. Блеф-клуб.
20.45. Тэлеслужба бяспекі.
20.55. Фільм-канцэрт.
21.10. Музычны момант.
21.25. Тэлемагазін.
21.30. Будні.
22.00. Спорт, спорт, спорт...
22.15. Ваш стыль.
♦22.20. "Угрум-рака".

Канал НТВ
* 17.00, 18.35. Мультфільмы.
17.30. Энцыклапедыя цудаў, або Вы хацелі аб гэтым даведацца.
18.00, 21.00. Сёння.
♦19.15. "Справа фірмы" (ЗША).
♦21.35. "Суддзя" 4-я серыя.
22.30. Часінка.
23.00. Адкрыты чэмпіянат ЗША па тэнісе.
23.50. Кафэ "Абломаў".

8-ы канал
♦18.00. "Жанчына ў моры".
19.05. Нямецкая хваля.
* 19.35. Мультфільм.
♦20.05. "Месца сустрэчы змяніць нельга". 3-я серыя.
21.15. Дамашні ўрач.
21.40. "Студыя "БМ".
22.10. Гарадскі гадзіннік.
♦22.20. "Арыэль".

1, чацвер

Беларускае тэлебачанне
8.00. Раніца рэспублікі.
8.10. Пад купалам Сусвету.
8.20. Надвор'е.
8.30. Пяць хвілін на жарты.
8.35. "Крэда".
8.55. Урокі здароўя.
♦9.20. "Маё каханне, мой смутак".
10.20. Кампазітар А.Арэхаў.
11.05. "Залаты плёс". Д/ф.
* 11.55. Мультфільмы.
12.20. "Славянскі базар-94". "Песнярам" – 25. Юбілейны канцэрт.
15.05. "Карусель на базарнай плошчы".
16.30. ТБ – школе. Паэзія А.Куляшова.
17.05. Праграма перадач.
17.10. "Бімбат".
17.30. Навіны.
* 17.40. "Мурашка Ціпа".
17.50. "Жывая гісторыя. "Буквар".
18.05. Зачытайце маё пісьмо...
18.10. Абласныя навіны (Гродна).
18.25. Навіны Бі-бі-сі.
19.00. Чэмпіянат міжнароднай прафесійнай баскетбольнай лігі. РТІ (Мінск) – ЦСК ВПС (Самара).
20.35. Калыханка.
21.00. Панарама.
♦21.35. "Маё каханне, мой смутак".
22.35. Пад купалам Сусвету.
22.45. НіКа.
23.00. "Крок".
0.20. Надвор'е.

Канал "Астанкіна"
7.00, 10.00, 15.00, 17.00, 20.00, 23.00. Навіны.
8.00. Агляд рынку нерухомасці.
8.20. Паглядзі, паслухай...
♦8.40. "Дзікая ружа".
9.10. Гучыць домра.
9.25. Каўказ. "Кабардзіна-Балкарыя". Д/ф.
9.45. Прадпрымальнік.
* 15.25. "Вайна гобатаў".
15.50. Дзеці Масквы.
16.40. Тэлерадыёкампанія "Мір".
17.25. Дакументы і лёсы.
17.40. Загадка СБ.
17.50, 20.30. Надвор'е.
18.00. Гадзіна пік.
♦18.25. "Дзікая ружа".
18.50. Аўтарская праграма Л.Філатава.
19.40. Добрай ночы, малышы!
20.40. Масква–Крэмль.
21.00. Лато "Мільён".
21.30. Падарожжа да ведаў.
22.00. "Ялта–Масква–транзіт-94". Закрыццё конкурсу.

Канал "Расія"
6.00, 11.00, 15.00, 19.00, 22.00. Вестkі.
7.00. Час дзелавых людзей.
7.30. Сем нот у цішыні. Б.Акуджава.
8.00. Навіны Эй-бі-сі.
8.25. Паехалі.
♦8.35. "Санта-Барбара".
9.25. "Катлаван". Д/ф.
10.35. Тэлегазета.
10.40. Сялянскае пытанне.
15.20. Студыя "Рост".
15.50. Там-там навіны.
16.05. Новая лінія.
16.30. "Глядзячы з Ніжняга".
16.50. М-трэст.
17.05. Будні.
17.45. Свята кожны дзень.
17.55. У свеце аўта- і мотаспорту.
18.25. Свая гульня.
19.25. Падрабязнасці.
♦19.35. "Санта-Барбара".
20.25. Пяць хвілін аб добрым жыцці.
20.30. Гранд-рэпартаж.
21.05. Праграма С.Шолахава.
22.20. Аўтаімгненне.
22.25. Зоркі гавораць.
22.30. Спартыўная карусель.
22.35. Экран крымінальных паведамленняў.
22.45. Зорны дождж.

Санкт-Пецярбург
12.00, 14.30, 18.30, 21.45. Інфарм ТБ.
12.10. Чароўная лінія.
12.25. "Нямецкая хваля".
13.00. Хуткая дапамога.
13.30. Іканастас вайны.
13.45. Урок нямецкай мовы.
14.00. "Загадка бухты Кратэрнай". Тэлефільм.
♦14.45. "Леў Талстой", "Анафема".
16.20. Сем пятніц на тыдні.
16.40. "Запомні, прынцэса, ці Тайна бабульчынай шкатулкі". Тэлеспектакль.
17.40. Рэформа і ўлада.
* 18.10. "Дзядулева дудачка".
18.50. Спорт, спорт, спорт...
♦19.05. "Чалавек з бульвара Капуцынаў".
20.45. Тэлеслужба бяспекі.
♦20.55. "Габой".
21.25. Тэлемагазін.
21.30. Па ўсёй Расіі.
22.00. Спартыўныя навіны.
22.15. Ваш стыль.
22.20. "Вячэрні звон". Музычны канал.

Канал НТВ
* 17.00. Мультфільмы.
17.30. Энцыклапедыя цудаў, або Вы хацелі аб гэтым даведацца.
18.00, 21.00. Сёння.
18.35. Такое спартыўнае жыццё.
♦19.25. "Бананы".
♦21.40. "Суддзя". 5-я серыя.
22.40. Часінка.
23.15. Адкрыты чэмпіянат ЗША па тэнісе.
♦24.00. "Разбуральнік хваль".

8-ы канал
♦18.00. "Гусарская балада".
* 19.30. Мультфільм.
♦20.05. "Месца сустрэчы змяніць нельга". 4-я серыя.
21.20. Да ведама.
21.35. БАНТ. Рэпартаж.
♦21.45. "Воўчае логава".

2, пятніца

Беларускае тэлебачанне
8.00. Раніца рэспублікі.
8.10. Эканамікст.
8.20. Пад купалам Сусвету.
8.30. Надвор'е.
8.40. Пяць хвілін на жарты.
8.45. "Роздум аб казцы". Д/ф.
9.00. ТБ – школе. Паэзія А.Куляшова.
♦9.35. "Маё каханне, мой смутак".
10.35. Фільм-канцэрт.
11.05. Роднае слова.
11.35. Сённяшні дзень ахвяр Чарнобыля.
* 12.35. "Хаджа Насрэдзін".
13.00. "Бімбат".
♦13.20. "Законны шлюб".
* 16.35. "Хто сказаў "мяў"?" і інш.
16.55. "Бімбат".
17.15. Навіны.
17.25. Навіны Бі-бі-сі.
18.00. Да свята беларускай пісьменнасці і друку.
20.05. Эканамікст.
20.15. Кінанарыс.
20.25. Пяць хвілін на жарты.
20.30. Кантакт.
20.35. Калыханка.
21.00. Панарама.
♦21.35. "У паласе прыбою".
23.05. Студыя "Тэлесябрына".
23.20. НіКа.
23.35. Пад купалам Сусвету.
23.45. Надвор'е.

Канал "Астанкіна"
7.00, 10.00, 15.00, 17.00, 20.00, 23.00. Навіны.
8.00. Новы старт.
8.15. Сарока.
♦8.40. "Дзікая ружа".
9.10. Лідзія Скоблікава. Аўтапартрэт.
9.45. Бізнес-клас.
♦15.25. "Прададзены смех". 2-я серыя.
* 16.35. "Лятаючы суслік".
16.50. Азбука ўласніка.
17.25. Кіпр: скрыжаванне болю і надзеі.
17.45. Чалавек і закон.
18.15, 20.35. Надвор'е.
♦18.20. "Дзікая ружа".
18.50. Поле цудаў.
19.40. Добрай ночы, малышы!
20.45. Чалавек тыдня.
♦21.05. "Кожнаму сваё пекла".
23.10. Палітбюро.
24.00. Чэмпіянат свету па водных відах спорту. Скачкі ў ваду.

Канал "Расія"
6.00, 11.00, 15.00, 19.00, 22.00. Вестkі.
7.00. Час дзелавых людзей.
7.30. "Гарадок".
8.00. Навіны Эй-бі-сі.
8.25. Паехалі.
8.35. Йозеф Сук. Сэрэнада.
♦9.00. "Санта-Барбара".
9.50. Тэлегазета.
9.55. "К-2" прадстаўляе: "САС".
10.40. Сялянскае пытанне.
15.20. Студыя "Рост".
15.50. Там-там навіны.
16.05. Новая лінія.
♦16.50. "Яшчэ не чалавек". 1-я серыя.
17.45. Свята кожны дзень.
17.55. Шарман-шоу.
19.25. Падрабязнасці.
♦19.35. "Санта-Барбара".
20.25. Рэк-тайм.
21.00. Кліп-антракт. М.Распуціна.
21.05. Зала чакання. "Гандлёвы порт".
22.20. Аўтаімгненне.
22.25. Зоркі гавораць.
22.30. Спартыўная карусель.
♦22.35. "Таіс".

Санкт-Пецярбург
12.00, 14.30, 18.30, 21.45. Інфарм ТБ.
12.10. Чароўная лінія.
12.25. "Нямецкая хваля".
13.00. Хуткая дапамога.
* 13.30. "Кот і К".
13.40. "Юлька, Васька і іншыя". Тэлефільм.
14.10. "Мастацтва Фядоскіна". Д/ф.
♦14.45. "Чалавек з бульвара Капуцынаў".
16.25. Тэлемагазін.
* 16.30. "Пастка для Бамбра".
16.40. "Запомні, прынцэса, ці Тайна бабульчынай шкатулкі". Тэлеспектакль.
♦17.25. "Калі іграе клавесін".
18.10. "Памылка дзядзечкі Агу".
18.50. Спорт, спорт, спорт...
♦19.05. "Башы-Ачук".
21.00. Тэлеслужба бяспекі.
21.25. Тэлемагазін.
21.30. Будні.
22.00. Спартыўныя навіны.
22.15. Ваш стыль.
♦22.20. "Папяровы тыгр". (ЗША).

Канал НТВ
* 17.00. Мультфільм.
17.30. Энцыклапедыя цудаў, або Вы хацелі аб гэтым даведацца.
18.00, 21.00. Сёння.
18.35. Футбольны клуб.
♦19.10. "Сельская настаўніца".
♦21.40."Суддзя". 6-я серыя.
22.40. Часінка.
23.15. Адкрыты чэмпіянат ЗША па тэнісе.
♦24.00. "Прыгажосць заганы" (Югаславія).

8-ы канал
♦18.00. "Швейцарскія рабінзоны".
* 18.45. Мультфільм.
19.15. Гарадскі гадзіннік.
♦19.20. "Месца сустрэчы змяніць нельга". 5-я серыя.
20.45. Foxy music.
21.30. Час мясцовы.
♦22.00. "Жанчына ў капелюшы".

3, субота

Беларускае тэлебачанне
8.00. Раніца рэспублікі.
8.10. Пад купалам Сусвету.
8.20. Надвор'е.
8.30. Пяць хвілін на жарты.
8.35. Здароўе.
* 9.00. "Апошнія чараўнікі" і інш.
♦9.30. "У паласе прыбою".
11.00. Паказвае Гомель.
12.00. Шматгалоссе. Нацыянальнасці беларускага Палесся.
* 12.45. "Лулу – анёл кветак".
13.20. "Бімбат".
13.40. "Пакінуць след..." Памяці дырыжора Ю.Цырука.
♦14.15. "Кінь у мяне яблыкам".
14.50. "Чорная дарога". Д/ф.
16.00. "Песню бярыце з сабою". Частка 1-я.
17.10. Чэмпіянат свету па мотагонках.
18.10. "Песню бярыце з сабою". Частка 2-я.
* 19.05. "Чарапашкі ніндзя".
19.30. "Нов і К" – mon-10.
20.30. Пяць хвілін на жарты.
20.35. Калыханка.
21.00. Панарама.
♦21.35. "Самазабойца".
23.05. Пад купалам Сусвету.
23.15. "Каскад".
23.35. Відзьма-нявідзьма.

Канал "Астанкіна"
7.45. Слова пастара.
8.00. "Марафон-15" – малышам.
8.30. Масква. Беларускі вакзал.
8.45. Тэлерадыёкампанія "Мір".
10.00. Ранішняя пошта.
10.30. Я – жанчына.
11.00. Навіны культуры.
11.10. Смак.
♦11.25. "У мёртвай пятлі".
12.55. Палітра.
13.30. Тэлескоп.
14.00, 23.30. Навіны.
14.15. Рэпартаж аб сустрэчы расійскіх войск, што прыбылі з Германіі.
15.00. Мініяцюра.
♦15.10. "Кэмвізл".
15.35. Спявай, гітара".
16.05. У свеце жывёл.
16.50. Шчаслівы выпадак.
17.40. Да і пасля...
♦18.35. "Айвенга" (ЗША). 3-я серыя.
19.40. Добрай ночы, малышы!
20.00. Навіны плюс.
20.35, 23.40. Надвор'е.
♦20.45. "Камісар" (ЗША).
21.45. "Гавары мне пра Расію". Канцэрт.
23.45. Акадэмія.

Канал "Расія"
7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вестkі.
* 7.25. "Маленькі Рыжык". Фільм 1-ы.
7.45. "Прэлюдыя да біяграфіі". Д/ф.
8.05. Студыя "Рост". "Аднойчы".
8.35. Пілігрым.
9.20. Рэтра-шлягер.
9.50. Да Масквы – далёка.
♦10.35. "Каранцін".
11.55. Тэлеконкурс юрыстаў.
12.40. Сялянскае пытанне.
13.20. Зоркі Амерыкі.
* 13.50. "Працавітая бабулька".
14.00. Д/ф "Расія маладая". 9-я серыя.
14.55. Тэлеэрудыт.
15.00. Цішыня № 9.
15.45. Цыкл "Паліцыя ЗША".
16.20. Футбол без граніц.
* 17.15. "Легенда пра Гаявата". (ЗША).
18.10. Тэлеэрудыт.
18.15. Вуснамі дзіцяці.
18.45. Свята кожны дзень.
19.25. "Аіда". Фільм-опера.
* 21.10. "Мы – жанчыны".
21.20. Кліп-антракт. М.Шуфуцінскі.
21.25. Джэнтльмен-шоу.
22.20. Аўтаімгненне.
22.25. Зоркі гавораць.
22.30. Спартыўная карусель.
22.35. Праграма "А".
♦23.35. "Шчаслівыя разам". (ЗША).

Санкт-Пецярбург
9.00. Рэлігійная праграма.
9.30. Чароўная лінія.
♦9.45. "Папяровы тыгр". (ЗША).
11.35. Тэлефільм аб творчасці М.Цвятаевай.
13.00. Хуткая дапамога.
♦13.35. "Рэспубліка Шкід".
15.15. "Варыяцыі. Балет на музыку Ж.Бізэ". Музычны фільм.
* 15.30. "Марыяна першая".
16.00. Аўтапілот.
* 16.15. "Ромка, Фомка і Артос".
♦16.45. "Скарб рыцара Мілоты".
18.05. "Трамплін". Усмешка Джаконды.
18.30, 21.45. Інфарм ТБ.
18.55. Экспрэс-кіно.
♦19.15. "Страсці".
20.55. Б.Ціштанка. Канцэрт для арфы з аркестрам.
22.05. Ваш стыль.
♦22.10. "Угрум-рака".
23.15. "Гісторыя таблеткі". Тэлефільм.

Канал НТВ
* 17.00. Мультфільм.
17.10. Трэцяе вока.
18.00. Сёння.
18.35. Тэлегульня "Ключы ад форта Баярд".
19.55. Аўтарская праграма Э.Разанава.
♦20.25. "Шпікі – аматары экстра – класа". 1-я серыя (Вялікабрытанія).
21.00. Надоечы.
21.45. Аўтаспорт: вышэйшыя дасягненні.
♦22.00. "Амерыкэн бой".
24.00. Адкрыты чэмпіянат ЗША па тэнісе.

8-ы канал
♦15.00. "Дажывём да панядзелка".
16.50. Прапаведнік Кенет Коўпленд.
* 17.20. Мультфільмы.
18.00. Сонца, паветра і "На-на".
♦19.00. "Завяшчанне прафесара Доўэля".
20.40.Фірма "Кедберы" і "ММ-4" прадстаўляюць музычную праграму.
♦21.40. "Мой сябар Іван Лапшын".

4, нядзеля

Беларускае тэлебачанне
8.00. Раніца рэспублікі.
8.10. Пад купалам Сусвету.
8.20. Пяць хвілін на жарты.
8.25. Слова да чалавека.
♦8.55. "Самазабойца".
10.25. Нядзельная пропаведзь ксяндза У.Завальнюка.
10.35. "МТУ. Лепшыя хіты".
11.05. Беларускі тур. Падарожжы, сустрэчы, адпачынак.
* 11.25. "Чарапашкі ніндзя".
11.50. Аэробіка.
12.20. На музычных паралелях.
13.10. Праспект.
13.40. Вяскоўцы.
14.10. Тэлебом.
15.00. Святочны канцэрт, прысвечаны Дню работнікаў нафтавай і газавай прамысловасці.
* 16.40. "Прыгоды Мурзілкі".
17.20. "Гінес-шоу".
17.50. Тэлеклуб "Гаў-гаў".
18.20. Дзелавы веснік.
* 18.35. "Чарапашкі ніндзя".
19.00. Метраном. "Францыя... Песня..."
* 19.50. "Страчаная галактыка".
20.00. Панарама.
20.35. Пяць хвілін на жарты.
20.40. Калыханка.
21.00. Пад купалам Сусвету.
21.10. Камп'ютэрны палігон.
♦21.30. "Чалавек з Карлеоне". (Італія).
22.55. Запрашаем на вячоркі. Абрад "Вяселле".

Канал "Астанкіна"
7.15. Алімпійская раніца.
7.50. Спортлато.
8.00. Марафон-15.
8.30. Раным-рана.
9.00. Палігон.
9.30. Пакуль усе дома.
10.00. Хрустальны чаравічак.
10.55. Экстра-НЛА.
11.25. Дзень добры!
11.55. "Песня Сталыпіна". Частка 4-я.
12.55. "Вожык у тумане".
13.10. "Падводная адысея каманды Кусто".
14.00, 17.20, 23.00. Навіны.
14.20. Тэлерадыёкампанія "Мір".
15.00. Жывое дрэва рамёстваў.
* 15.05. "Некалькі старонак з жыцця прывіда".
15.20. Амерыка з М.Таратутам.
15.55. Хакей. Міжнародны турнір.
18.30. Тэлелоцыя.
18.45. Бамонд.
19.05. Надвор'е.
♦19.10. "Вясёлы Вялікдзень". (Францыя).
21.00. Нядзеля.
21.50. Спартыўны ўік-энд.
22.15. Каханне з першага погляду.
23.10. Вакзал мары. Юрый Башмет.

Канал "Расія"
7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вестkі.
* 7.25. "Маленькі Рыжык". Фільм 2-гі.
7.45. Здарова жывеш.
8.00. Студыя "Рост". "Веер", "Першы дубль".
8.30. Добрай раніцы, Еўропа. Музычна-пацяшальная праграма.
9.00. Сусветная вёска.
9.30. К.Мажэйка. Рэпартажы з Іспаніі.
10.00. Аты-баты...
10.30. У доме Гогаля.
♦11.00. "Яна абараняе Радзіму".
12.30. Кліп-антракт. Патрысія Каас.
12.40. Сялянскае пытанне.
13.30. Не высечы...
13.35. Сігнальны экземпляр.
13.45. У свеце жывёл.
14.40. Кіно ў верасні.
14.55. Чэмпіянат Расіі па футболе. "Спартак" (Масква) – "Тарпеда" (Масква).
* 17.00. Чароўны свет Дыснея.
17.55. Багема.
♦19.25. "Карціна".
21.10. Каробка перадач.
21.25. У Ксюшы.
22.20. Аўтаімгненне.
22.25. Зоркі гавораць.
22.30. Спартыўная карусель.
22.35. "Амур, эрас, танатас у інтэрпрэтацыях Алы Сігалавай".
23.05. Чэмпіянат свету па водных відах спорту.

Санкт-Пецярбург
9.00. Праграма-набажэнства.
* 9.30. "Клемянціна".
10.00. Экспрэс-кіно.
10.15. Фільм-канцэрт.
11.00. Нядзельны лабірынт.
12.30. Сем сланоў.
13.00. Рамансы П.І.Чайкоўскага ў выкананні Г.Вішнеўскай.
* 14.40. "Тры сінія-сінія возеры малінавага колеру".
♦14.50. "Дванаццаць крэслаў". 1-я і 2-я серыі.
16.50. Залаты ключ.
17.00. Кідайка.
17.40. Гістарычны альманах.
18.30. Інфарм ТБ.
18.55. "Санта Крус". Тэлеспектакль.
♦20.25. "Восем дзён надзеі".
21.40. Ваш стыль.
21.45. Адамаў яблык.
♦22.45. "Угрум-рака".

Канал НТВ
♦17.00. "Розыгрыш".
18.30. Майстэрства жыць.
* 19.05. Мультфільм.
20.00. Вынікі.
♦21.10. "Парыжскае жыццё" (Францыя).
23.00. Адкрыты чэмпіянат ЗША па тэнісе.

8-ы канал
♦15.00. "Дзеці капітана Гранта".
* 16.30. Мультфільмы.
17.30. Мантаж.
♦18.05. "Каралеўства дыяментаў" (Індыя).
* 20.00. Мультфільм для дарослых "Ліфт". 1-я, 2-я і 3-я серыі.
20.35. Спорт-сакрэт.
21.00."Студыя "БМ".
♦21.20. "Жанчына з кветкамі і шампанскім".
♦22.40.Foxy music.

Каб зэканоміць ваш час:
♦ мастацкія фільмы
* мультфільмы

КІНААФІША МІНСКА

27—28 жніўня

«МАСКВА»: Да Дня кіно – паказ анімац. фільмаў бел.рэжысёра І.Волчака "Скрозь шэры камень" і "Капрычыо" (перад пачаткам сеансаў). "Дзікае каханне"*** – 14.00 (л). "Скарбы Амазонкі"**** – 18.00, 21.20. "Лепшыя ў Нью-Йорку"**** – 16.00, 19.40. Шоу "Парадыз" (27) – 23.00. Інф.-музычная праграма (28) – 22.00.

«КАСТРЫЧНІК»: "Рускі бізнес" – 14.30 (28-га – л). "Скарбы Амазонкі"**** – 16.00, 19.20. "Галіна на продаж"**** – 17.40. "Дзікае каханне"*** – 21.00. Муз.-пацяшальная праграма "Макс-шоу" – 21.30.

«АЎРОРА»: "Ну, пачакай!" (вып.8–14, д) – 13.30. "Начныя ястрабы"**** – 14.00, 17.30, 21.10. "Жыкіны мемуары"**** – 15.50, 19.30. "Тыдзень старшакласнікаў"*** – 15.20, 19.00. "Кат з Кабабланка" – 17.10, 21.00.

«БЯРЭСЦЕ»: Да Дня кіно. "Вельмі верная жонка" – 13.00, 19.00. "Пацукі, ці Начная мафія" – 12.00, 18.00. "Смяротны заклад"**** – 14.00, 16.00, 19.40, 21.20. "Фенікс-воін, ці Вайна амазонак"**** – 15.00, 17.00, 20.40.

«ВІЛЬНЮС»: Да Дня кіно. "Быць закаханым" (камедыя, рэж.А.Анофрыеў) – 14.10, 18.50. "Універсальны салдат" – 15.30, 20.15. "Ноч выючага звера"*** – 17.20, 22.00 (н). "Заложнікі "Унікома" – 12.10 (28-га – л). Інф.-пацяшальная праграма (27) – 20.30.

«ДРУЖБА»: "Дух помсты" – 13.00, 18.30, 21.40. "Далёкая краіна" (2 с.) – 14.30 (л). "Бай-бай, бэбі"**** – 16.50, 20.00.

«ПАРТЫЗАН»: "Дзівакі ў Беверлі-Хілз" – 13.00, 14.40, 16.10, 17.50, 19.20, 21.00.

«ПЕРАМОГА»: Да Дня кіно. А.Барысаў у фільме П.Лунгіна "Лунапарк"*** – 13.00, 20.00. "Смяротны заклад"**** – 15.00, 16.40, 18.20. Інф.-пацяшальная праграма – 21.00.

«САЛЮТ»: "Цудоўны лес" (м/ф, д) – 27-га ў 10.00. "Ілья Мурамец" (д) – 28-га ў 10.00. "Дзівакі ў Беверлі-Хілз" – 12.00, 13.30, 15.10, 16.50, 18.20, 20.00, 21.40.

«СУЧАСНІК»: Да Дзён беларускай пісьменнасці і друку: "Я – Францыск Скарына" – 14.20. "Шалёныя ночы Клеапатры"***** – 16.00, 17.40, 19.20, 21.00.

«БЕЛАРУСЬ»: "Недатыкальныя"**** – 12.00, 15.40, 19.20. "Брудная бялізна" – 10.30, 14.10, 17.50. "Камандо"*** – 10.40, 15.40, 20.40. "Чарнакніжнік-2"**** – 12.20, 17.20, 21.30. "Бязлітасныя людзі" – 14.00, 19.00.

«КІЕЎ»: "Прынц з Нью-Йорка" – 13.10 (27-га – л), 15.00. "Народжаны забіваць"**** – 16.50, 18.30. "Калігула" (2 с.)**** – 20.10.

«КАМСАМОЛЕЦ»: "Маленькая вядзьмарка" і інш.мультфільмы (д) – 10.30. "Далёкая краіна" (2 с.) – 12.00, 18.00, 20.30. "Глушыцель"*** – 13.00, 16.00, 19.00. "Шэльма ў чорным"**** – 14.20, 17.00. "Дэтэктыў Кід" – 15.00, 20.40.

«МІР»: "Далёкая краіна" (2 с.) – 12.30, 15.00, 17.30, 20.00. "Самаволка"** – 11.30, 13.30, 15.20, 19.00. "Бай-бай, бэбі"**** – 17.00, 20.40. Відэазала: "Сапраўднае каханне" – 14.30, 16.30, 18.30.

«ПІЯНЕР»: Да Дня кіно. "Інтэрпол" – 16.30. "Цудоўны лес" (д) – 10.30. "Дасягаючы немагчымага" (д) – 12.10. "Чужы" – 14.10. "Народжаны забіваць"**** – 18.20. Танц.-пацяшальная праграма – 20.30.

«РАКЕТА»: "Прынц з Нью-Йорка" – 14.00, 18.00. "Імперыя павукоў"***** – 16.00, 19.50.

«РАДЗІМА»: Беларускаму кіно – 70 год. "Інтэрпол" – 14.00. "Пастка для кошак" – 28-га ў 12.30. "Аднойчы ўкушаны" – 27-га ў 17.20, 20.40; 28-га ў 14.00, 17.20, 20.40. "Пятая малпа" – 15.40, 19.00. Відэазала: "Неверагодныя прыгоды Тома Соера" – 16.00. "Вінаваты без сумнення" – 18.00. "Цяжкі выпадак" – 20.00. Працуе відэабар з 14.00 да 23.00.

«ЗМЕНА»: "Надта прыгожыя, каб жыць"**** – 16.40, 20.10. "Прынц з Нью-Йорка" – 15.00, 18.30.

«ЦЭНТРАЛЬНЫ»: Да Дзён беларускай пісьменнасці і друку. "Ефрасіння Полацкая" (бяспл.) – 28-га ў 11.50. "Я абяцала, я пайду" – 27-га ў 11.00, 18.05, 28-га ў 18.05. "Шэльма ў чорным"**** – 12.25, 16.25, 19.35. "Далёкая краіна" (2 с.) – 14.05, 21.15.

Дзяжурны рэдактар Павел СІМАНАЎ
Стыльрэдактар Валянціна СКАРЫНКІНА

Заснавальнікі: ЦК СМБ, калектыў рэдакцыі газеты "Чырвоная змена". Выдавец: газетна-выдавецкае закрытае акцыянернае таварыства "Маладняк", 220013 г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а. Газета ўзнагароджана ордэнам Працоўнага Чырвонага Сцяга. Набрана і звярстана ў наборна-выдавецкім бюро "ЧЗ". Друкарня выдавецтва "Беларускі Дом друку", 220013, г.Мінск, пр. Ф. Скарыны, 79. Выходзіць у аўторак, чацвер і суботу.

Аўтары надрукаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць прыведзеных фактаў. Рэдакцыя можа друкаваць артыкулы ў парадку абмеркавання, не падзяляючы пункту гледжання аўтара.

Час падпісання ў друк: па графіку – 19.20, падпісана – 19.20.

М. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
Індэкс 63129. Тыраж 45 000. Зак. 93.

АДРАС РЭДАКЦЫІ: 220013 г.МІНСК, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.
ТЭЛЕФОНЫ: прыёмная – 68-26-27; намеснікі галоўнага рэдактара – 32-12-82, 68-29-45; сакратарыят – 68-29-28; аддзел палітыкі – 68-25-55; аддзел эканомікі і сацыяльных праблем – 68-28-52; аддзел культуры і маральна-этычнага выхавання – 68-29-56; аддзел пісьмаў і вывучэння грамадскай думкі – 68-28-32; аддзел інфармацыі і агітацыі – 68-29-26; аддзел школьнай і студэнцкай моладзі – 68-25-93; аддзел ілюстрацыі – 68-27-74, 68-25-41; ул. кар. па Брэсцкай вобл. – (01622) 5-57-57, ул. кар. па Віцебскай вобл. – (02132) 2-36-37; РЭКЛАМНАЯ СЛУЖБА – тэл.68-27-21, 68-29-45. Факс: 32-21-03.

РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ: Сяргей БАЛЦЭВІЧ (адказны сакратар), Валянцін БАРЫСЕВІЧ, Валерый ВАРАНЕЦКІ, Валерый ІВАНОЎ, Мікалай ЛАРКОВІЧ, Віктар ЛЮКОВІЧ, Алесь МАСАРЭНКА, Станіслаў НІЧЫПАРОВІЧ, Аляксандр САЛАМАХА (першы нам.галоўнага рэдактара), Павел СІМАНАЎ (нам.галоўнага рэдактара, дырэктар агенцтва "ЧЗ-інфарм"), Алег СЛУКА, Наталля СТРАЛКОВА, Кузьма ШАПЛЫКА, Вольга ШАЎКО, Майя ШЭНДРЫК.

Галоўны рэдактар Уладзімір БЕЛЬСКІ